

ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮ੍ਰਿਗੀ ਸੁ ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ।੨੫੬।

ਚੌਪਈ

ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਕਲ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ। ੨੫੭।
ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਸੁ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੨੫੮।
ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੇ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਭੈ ਜੀਅ ਜਾਨੇ। ੨੫੯।
ਮ੍ਰਿਗੀ ਰਵਣ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੨੬੦।
ਮ੍ਰਿਗਜਾਇਕ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਬੰਦੂਕ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲਿਜੈ। ੨੬੧।

ਦੋਹਰਾ

ਆਦਿ ਮ੍ਰਿਗੀਜਾ ਉਚਰਿ ਕੈ ਪਤਿ ਰਿਪੁ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੨੬੨।
ਤ੍ਰਿਣਚਰ ਆਦਿ ਉਚਾਰ ਕੈ ਪਤਿ ਅਰਿ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸਵਾਰ। ੨੬੩।

ਅਠਿਠਲ

ਤ੍ਰਿਣਚਰ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮੁ ਸੁ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ। ੨੬੪।
ਤ੍ਰਿਣਭਖ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੨੬੫।

ਚੌਪਈ

ਤ੍ਰਿਣਹਾ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ। ੨੬੬।

ਮੁਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਰਖੇ।
ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੫੬।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ' (ਹਿਰਨੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ) (ਸਬਦ) ਕਹੇ। ਫਿਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ
ਜੋੜੇ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੇ।੨੫੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ' ਸਬਦ ਕਹੇ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ'
ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੇ।੨੫੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀ ਅਨੁਜ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ
ਜੋੜੇ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਸਭ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝੇ।੨੫੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀ ਰਵਣ' (ਹਿਰਨ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਫਿਰ
'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਸਭ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੇ।੨੬੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗਜਾਇਕ' (ਹਿਰਨ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ, ਹਿਰਨੋਟਾ) ਸਬਦ
ਕਹੇ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ
ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੇ।੨੬੧।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗੀਜਾ' (ਹਿਰਨ) ਉਚਾਰ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਪਤਿ ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਚਾਰੇ।
(ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਕਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ। ੨੬੨।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਚਰ' (ਘਾਹ ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ, ਹਿਰਨ) ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ ਫਿਰ 'ਪਤਿ
ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹੇ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ।੨੬੩।

ਅਠਿਠਲ

'ਤ੍ਰਿਣਚਰ' ਸਬਦ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ 'ਨਾਥ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। ਉਸ ਦੇ
ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਸਮਝਦਾਰ ਲੋਗ ਸਮਝ
ਲੈਣ।੨੬੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਭਖ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। (ਫਿਰ) ਉਸ
ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਪ੍ਰਬੀਨੋ! (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ
ਲਵੇ।੨੬੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਹਾ' (ਘਾਹ ਦਾ ਨਾਸਕ, ਹਿਰਨ) ਨੂੰ ਕਹੇ। ਫਿਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ।
ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੇ।੨੬੬।

ਅੰਤਿਲ

ਤ੍ਰਿਣਹਾੜੀ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਜਾਨੀਐ।੨੬੭।
 ਤ੍ਰਿਣ ਭਛੀ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਕਹੀਓ ਬਹੁਰਿ ਸੁਧਾਰਿ ਕੈ।
 ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰ ਕੈ।੨੬੮।
 ਤ੍ਰਿਣਹਾ ਰਿਪੁ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।੨੬੯।

ਦੋਹਰਾ

ਤ੍ਰਿਣਰਿਪੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਪਤਿ ਰਿਪੁ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ।
 ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁਘਰ ਸੁਧਾਰ। ੨੭੦।

ਚੌਪਈ

ਤ੍ਰਿਣਰਿਪੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੨੭੧।
 ਭੂਜਾਂਤਕ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਇਕ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਦ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲਿਜੈ। ੨੭੨।
 ਪ੍ਰਿਥੀਜ ਅਰਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ। ੨੭੩।

ਅੰਤਿਲ

ਭੂ ਸੁਤ ਰਿਪੁ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਬਹੁਰਿ ਨਾਥ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੨੭੪।

ਚੌਪਈ

ਉਰਵਿਜ ਸਬਦ ਸੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਰਿਪੁ ਨਾਇਕ ਪਾਛੇ ਪਦ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲਿਜੈ। ੨੭੫।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਹਾੜੀ' (ਹਿਰਨੀ) ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੬੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣ ਭਛੀ' ਸਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਵਕ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੬੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਹਾ ਰਿਪੁ' ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਥ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੬੯।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ, (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਪਤਿ ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਸਮਝਦਾਰੋ! ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ।੨੭੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੨੭੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਜਾਂਤਕ' (ਘਾਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹਿਰਨ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ।੨੭੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਿਥੀਜ ਅਰਿ' (ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹਿਰਨ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੨੭੩।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂ ਸੁਤ ਰਿਪੁ' (ਭੂਮੀ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਘਾਹ ਦਾ ਵੈਰੀ, ਹਿਰਨ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੭੪।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਰਵਿਜ' (ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਘਾਹ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ।੨੭੫।

ਬੈਸੁੰਧਰਜਾ ਸਤ੍ਰੁ ਉਚਾਰੋ। ਨਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਦੇ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਬੰਦੂਕ ਚਿਤ ਮੈ ਧਰੀਐ। ੭੭੬।
 ਪੂਰਿਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਰਿਪੁ ਪਦ ਕੇ ਪਾਛੇ ਦੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ। ੭੭੭।
 ਦ੍ਰੀਪਨਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦਿਜੈ। ਜਾ ਪਾਛੇ ਚਰ ਸਬਦ ਭਨਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਸਵਾਰੋ। ੭੭੮।
 ਸਿਸਟਨਿ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਕਹਿ ਚਰ ਪਾਛੇ ਦੇ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿਜੈ। ੭੭੯।
 ਧਰਨਿ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਪਦ ਪਾਛੇ ਤਿਹਿ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੭੮੦।
 ਧਰਾ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਪਦ ਪਾਛੇ ਤਿਹਿ ਠਾਨੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਸਕਲ ਚਿਤਿ ਧਾਰੋ। ੭੮੧।

ਦੋਹਰਾ

ਭੂਮਿਜ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਚਰ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਿ।
 ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੭੮੨।

ਚੌਪਈ

ਦੂਮਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ। ੭੮੩।
 ਬ੍ਰਿਛਨਿਜ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਚਰਨਾਇਕ ਪਾਛੇ ਪਦ ਦੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲਿਜੈ। ੭੮੪।
 ਧਰਏਸਰਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਤਾ ਪਾਛੇ ਜਾ ਚਰ ਪਦ ਠਾਨੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੭੮੫।
 ਧਰਾਰਾਟਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਨਾਇਕ ਚਰ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੋ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨੋ। ੭੮੬।

ਅਠ੍ਠਾਲ

ਬਾਰਿਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ। ੭੮੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬੈਸੁੰਧਰਜਾ' (ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਘਾਹ) ਅਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ੭੭੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੂਰਿਨ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਰਿਪੁ' ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ੭੭੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦ੍ਰੀਪਨਿ' (ਸੱਤਾਂ ਦ੍ਰੀਪਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਰਖੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੭੭੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਿਸਟਨਿ' (ਸਿਸਟੀ) ਪਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੭੭੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਨਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੭੮੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਾ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਹੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਫੰਗ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਚਿਤ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ੭੮੧।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਮਿਜ' (ਸਬਦ) ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਚਰ' ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਕਹੋ। (ਇਹ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਕਵੀਓ! ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੭੮੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੂਮਨੀ' (ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੭੮੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਛਨਿਜ' (ਘਾਹ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਪਿਛੋਂ 'ਚਰਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੭੮੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਏਸਰਣੀ' (ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਹੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੭੮੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਾਰਾਟਨੀ' (ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਫਰਕ ਨ ਮਨੋ। ੭੮੬।

ਅਠ੍ਠਾਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਿਧਨੀ' (ਜਲ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਸਭ ਸੁਝਵਾਨ ਜਾਣ ਲੈਣ। ੭੮੭।

ਸਾਮੁਦ੍ਰਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ਜਾਨਿ ਕੈ।
ਜਾ ਚਰ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਪਾਛੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੨੮੮।
ਨੀਰਰਾਸਿ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੋ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਚ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।੨੮੯।

ਚੌਪਈ

ਨੀਰਾਲਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਬਹੁਰਿ ਬਿਚਾਰੋ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੨੯੦।

ਅਤਿਲ

ਨੀਰਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ਜਾਨਿ ਕੈ।
ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੋ ਪਾਛੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੨੯੧।

ਦੌਹਰਾ

ਬਾਰਾਲਯਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਭਾਖੀਐ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲੇਹੁ। ੨੯੨।

ਅਤਿਲ

ਜਲ ਰਾਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਤਿਹ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੨੯੩।

ਚੌਪਈ

ਕੰਨਿਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੨੯੪।

ਅੰਬੁਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੨੯੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਮੁਦ੍ਰਿਨਿ' (ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ 'ਜਾ ਚਰ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਰਖੋ। ਪ੍ਰਬੀਨ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੨੮੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨੀਰਰਾਸਿ' (ਜਲ ਦੀ ਰਾਸ ਵਾਲੀ, ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸਚਮੁਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੨੮੯।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨੀਰਾਲਯਨੀ' (ਜਲ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੨੯੦।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨੀਰਧਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਉਸ) ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੨੯੧।

ਦੌਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਾਲਯਣੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੨੯੨।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਰਾਸਨੀ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਸਾਰਾ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਵੀ ਲੋਗ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ।੨੯੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੰਨਿਧਨੀ' (ਜਲ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੨੯੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅੰਬੁਜਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਅੰਤ ਉਤੇ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ।੨੯੫।

ਜਲਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਪਾਛੈ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ। ੭੯੬।

ਪਾਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਸਬਦਾਂਤਿ ਭਣੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੭੯੭।

ਅੰਬੁਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਸਬਦਾਂਤਿ ਕਹਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਤੁਮ ਠਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੋ। ੭੯੮।

ਦੋਹਰਾ

ਬਾਰਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਜਾ ਚਰ ਧਰ ਪਦ ਦੇਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਉਚਾਰੁ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਖਿ ਲੇਹੁ। ੭੯੯।

ਅਠਿਤਲ

ਬਾਰਿਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ ਜਾਨਿ ਕੈ।
ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਪਦ ਕੇ ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ। ੮੦੦।

ਜਲਨਿਧਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੦੧।

ਚੌਪਈ

ਮੇਘਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੈ। ੮੦੨।

ਅੰਬੁਦਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੮੦੩।

ਹਰਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ। ੮੦੪।

ਬਾਰਿਦਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਸਭ ਹੀਏ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੮੦੫।

ਨਦਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੋ। ੮੦੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
(ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝੋ। ੭੯੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਾਨਿਨਿ' (ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਤੇ 'ਜਾ ਚਰ
ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੭੯੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅੰਬੁਜਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ'
ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ
ਪਛਾਣੋ। ੭੯੮।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਿਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਧਰ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਸਤ੍ਰੁ'
ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ (ਬਣਦਾ ਹੈ)। ਵਿਦਵਾਨ ਸੋਚ ਲੈਣ। ੭੯੯।

ਅਠਿਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਿਜਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਪਿਛੋਂ
ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ
ਜਾਏਗਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ। ੮੦੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲਨਿਧਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਉਤੇ ਰਖੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ
ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ। ੮੦੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੇਘਜਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝ
ਲਵੋ। ੮੦੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅੰਬੁਦਨੀ' (ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਾਗਰਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ
ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਵਿਚਾਰੋ। ੮੦੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ
'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੦੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਿਦਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੦੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦਿਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੦੬।

ਅਤਿਲ

ਨਯਨੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦੇ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੈ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਜਾਨੀਐ।੮੦੭।

ਸਰਤਨਿ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੦੮।

ਨਾਦਿਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਜਾਨੀਐ।੮੦੯।

ਜਲਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੧੦।

ਆਦਿ ਤਰੰਗਨਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ ਜਾਨਿ ਕੈ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੧੧।

ਆਦਿ ਕਰਾਰਨਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਉਚਾਰੇ ਚਿਤ ਤੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਖਾਨੀਐ।੮੧੨।

ਫੇਨਨਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ।੮੧੩।

ਬਿਛੁ ਕੰਦਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ ਜਾਨਿ ਕੈ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨਿ ਕੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।੮੧੪।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਯਨੀ' (ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਸਾਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਧਾਰ ਲਵੋ।੮੦੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਤਨਿ' (ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਸਮਝਦਾਰ ਲੋਗ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ।੮੦੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਦਿਨਿ' (ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰ ਕੇ ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ।੮੦੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲਨੀ' (ਜਲ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਵਿਚੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਉਤੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਮਿਤਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ।੮੧੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਰੰਗਨਿ' (ਲਹਿਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰ ਕੇ ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਮਿਤਰੋ! ਜਾਣ ਲਵੋ।੮੧੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਰਾਰਨਿ' (ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਚਿਤ ਵਿਚੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ।੮੧੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਫੇਨਨਨੀ' (ਝੰਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸਭ ਸਮਝਦਾਰੋ! ਪਛਾਣ ਲਵੋ।੮੧੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਛੁ ਕੰਦਨਿਨਿ' (ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਬਿਛੁ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ ਦਾ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਪਛਾਣ ਲੈਣ।੮੧੪।

ਦੌਹਰਾ

ਜਲ ਰਸ ਸਨਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਕਹਿ ਅੰਤਿ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਿਕਸਹਿ ਨਾਮ ਅਨੰਤ। ੮੧੫।

ਕ੍ਰਿਤਅਰਿਨੀ ਪਦ ਆਦਿ ਕਹਿ ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ ਉਚਾਰਿ।
ਸਤ੍ਰੁ ਉਚਰਿ ਕਰਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੋ ਨਾਮ ਸੁ ਧਾਰ। ੮੧੬।

ਚੌਪਈ

ਕ੍ਰਾਰ ਕੰਦਨੀਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲਿਜੈ। ੮੧੭।

ਕ੍ਰਾਰ ਆਰਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੮੧੮।

ਕਲੁਨਾਸਨਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅਤਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ। ੮੧੯।

ਅਠਿਠ

ਗੰਗਨਿ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ। ੮੨੦।

ਚੌਪਈ

ਜਨੁਵਨਿ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲਿਜੈ। ੮੨੧।

ਅਠਿਠ

ਭਾਗੀਰਥਨੀ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੨੨।

ਚੌਪਈ

ਜਟਨਿਨਿ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪ੍ਰਮਾਨੋ। ੮੨੩।

ਦੌਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਰਸ ਸਨਨੀ' (ਜਲ ਨਾਲ ਭਿਜੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਤੁਪਕ ਦੇ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਬਣਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ੮੧੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕ੍ਰਿਤਅਰਿਨੀ' (ਕੰਢੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਜੋੜ ਕੇ ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ੮੧੬।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕ੍ਰਾਰ ਕੰਦਨੀਨਿ' (ਕੰਢੇ ਢਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ) ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਨ ਵਿਚ (ਇਹ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੋ। ੮੧੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕ੍ਰਾਰ ਆਰਿਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਉਸ ਵਿਚ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ (ਉਸ ਵਿਚ) 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੧੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਲੁਨਾਸਨਨਿ' (ਪਾਪ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਦਿਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੮੧੯।

ਅਠਿਠ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗੰਗਨਿ' (ਗੰਗਾ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ) ਨੂੰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਲੋਗ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ। ੮੨੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਨੁਵਨਿ' (ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੨੧।

ਅਠਿਠ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭਾਗੀਰਥਨੀ' (ਭਗੀਰਥ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਨਦੀ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨੋ ! ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੮੨੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਟਨਿਨਿ' (ਜਟਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੨੩।

ਨਦੀ ਰਾਟਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੈ। ੮੨੪।

ਭੀਖਮ ਜਨਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਲਹੀਐ। ਯਾ ਮੈ ਕਛੂ ਭੇਦ ਨਹੀ ਕਹੀਐ। ੮੨੫।

ਨਦੀ ਈਸ੍ਰੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ। ੮੨੬।

ਨਦੀ ਰਾਜਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਮੁਖਿ ਭਾਖੁ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨਿ ਚਿਤਿ ਰਾਖੁ। ੮੨੭।

ਨਦਿ ਨਾਇਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰੇ ਤਿਹ ਦੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨਿ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੮੨੮।

ਸਰਿਤੇਸ੍ਰੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ। ੮੨੯।

ਸਰਿਤਾ ਬਰਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਪਹਿਚਾਨੇ। ੮੩੦।

ਸਰਿਤੇਦ੍ਰੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨੇ। ੮੩੧।

ਦੋਹਰਾ

ਸਰਿਤਾ ਨ੍ਰਿਪਨਿਨਿ ਬਕਤ੍ਰ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮੈ ਕਰੇ ਉਚਾਰ।
ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ ਕਹਿ ਸਤ੍ਰੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਾਰ। ੮੩੨।

ਅਠਿਤਲ

ਆਦਿ ਤਰੰਗਨਿ ਰਾਜਨਿ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ। ੮੩੩।

ਨਦੀ ਨ੍ਰਿਪਨਿਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ। ੮੩੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦੀ ਰਾਟਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੨੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੀਖਮ ਜਨਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਦੀ ਗੱਲ ਨ ਕਹੋ। ੮੨੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦੀ ਈਸ੍ਰੁਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੨੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦੀ ਰਾਜਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਬੋਲੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੨੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦਿਨਾਇਕਨਿਨਿ' (ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੨੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਿਤੇਸ੍ਰੁਨਿਨਿ' (ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਸੁਆਮਨੀ ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਉਸ ਵਿਚ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੨੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਿਤਾ ਬਰਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੩੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਿਤੇਦ੍ਰੁਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਨਦੀ) ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੩੧।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾ 'ਸਰਿਤਾ ਨ੍ਰਿਪਨਿਨਿ' (ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹ ਕੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੩੨।

ਅਠਿਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਰੰਗਨਿ ਰਾਜਨਿ' (ਗੰਗਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜ ਲਵੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੩੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦੀ ਨ੍ਰਿਪਨਿਨੀ' (ਗੰਗਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਮੁਖ ਤੋਂ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੮੩੪।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਜਮੁਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤ ਲਿਜੈ। ੮੩੫।

ਕਾਲਿੰਦ੍ਰਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੩੬।

ਕਿਸਨ ਬਲਭਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੀਐ। ੮੩੭।

ਬਸੁਦੇਵਜ ਬਲਭਨਿ ਭਾਖੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਏਕ ਨਹੀ ਮਾਨੇ। ੮੩੮।

ਅੰਤਲ

ਸਕਲ ਨਾਮ ਬਸੁਦੇਵ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਬਲਭਨੀ ਤਾ ਪਾਛੇ ਪਦ ਡਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਰਿਪੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹ ਭਾਖੀਐ।
ਹੇ ਚੀਨਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਰਾਖੀਐ। ੮੩੯।

ਚੌਪਈ

ਸਿਆਮ ਬਲਭਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੮੪੦।

ਮੁਸਲੀਧਰ ਬਲਭਾ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੈ। ਜਾਨ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ। ੮੪੧।

ਬਾਪੁਰਧਰ ਬਲਭਾ ਪ੍ਰਮਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦਹਿ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਸਬ ਜੀਅ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ। ੮੪੨।

ਬੰਸੀਧਰ ਧਰਨਿਨਿ ਪਦ ਦਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨੇ। ੮੪੩।

ਬਿਸੁਇਸ ਬਲਭਾਦਿ ਪਦ ਦੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੪੪।

ਬਿਸੁਇਸੇਸ੍ਰਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੮੪੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਮੁਨੀ' (ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ (ਅੰਤ ਉਤੇ) 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੩੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਲਿੰਦ੍ਰਨੀ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਸਮਝੋ। ੮੩੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਿਸਨ ਬਲਭਿਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਸਭ ਜਾਣ ਲਵੋ। ੮੩੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁਦੇਵਜ ਬਲਭਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਰਖੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੮੩੮।

ਅੰਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁਦੇਵ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰੋ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਬਲਭਨੀ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ) ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੮੩੯।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਿਆਮ ਬਲਭਾ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਰੋ। 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੪੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੁਸਲੀਧਰ ਬਲਭਾ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੪੧।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਬਾਪੁਰਧਰ ਬਲਭਾ' (ਸਬਦ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜ ਦਿਓ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੪੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬੰਸੀਧਰ ਧਰਨਿਨਿ' (ਕਿਸਨ ਦੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਨਦੀ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਰਖੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੪੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਸੁਇਸ ਬਲਭਾਦਿ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੪੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਸੁਇਸੇਸ੍ਰਣੀ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਆਖੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੪੫।

ਜਦੁ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੮੪੬।

ਅੰਤਿਲ

ਦੁਆਰਾਵਤੀਸ ਬਲਭਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਕੋ ਪੁਨਿ ਦੈ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ। ੮੪੭।

ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਬਲਭਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਖਿ ਲੀਜੀਐ। ੮੪੮।

ਦੁਆਰਕੇਂਦ੍ਰ ਬਲਭਿਨਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪਾਛੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ। ੮੪੯।

ਦੁਆਰਕੇਸ ਬਲਭਿਨਿ ਸੁ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ। ੮੫੦।

ਚੌਪਈ

ਦੁਆਰਕੇ ਅਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ। ੮੫੧।

ਜਦੁਨਾਥਨਨੀ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੫੨।

ਦੁਆਰਵਤੀ ਸਰਨਿਨ ਪਦ ਭਾਖੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੫੩।

ਅੰਤਿਲ

ਦੁਆਰਵਤੀ ਨਾਇਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਛਾਨੀਐ। ੮੫੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਦੁ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੪੬।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਾਵਤੀਸ ਬਲਭਾ' (ਦੁਆਰਿਕਾ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਨਦੀ ਜਮਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਪ੍ਰਬੀਨ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੮੪੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਾਦੋ ਰਾਇ ਬਲਭਾ' ਸ਼ਬਦ ਆਖੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸਿਆਣੇ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੮੪੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਕੇਂਦ੍ਰ ਬਲਭਿਨਿ' (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਪਿਛੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੮੪੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਕੇਸ ਬਲਭਿਨਿ' ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਜਾ ਚਰ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੮੫੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਕੇ ਅਨਿਨਿ' (ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੫੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਦੁਨਾਥਨਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣ ਲਵੋ। ੮੫੨।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਸਰਨਿਨ' (ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਣੀ ਜਮਨਾ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੫੩।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਨਾਇਕਨਿਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ। ੮੫੪।

ਚੌਪਈ

ਦੁਆਰਕਾ ਧਨਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੮੫੫।

ਦੁਆਰਕੇਦੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸੁ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨੇ। ੮੫੬।

ਦੁਆਰਾਵਤੋਸੁਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸੁ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਧਰੀਐ। ੮੫੭।

ਜਦ੍ਰੇਸਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨੇ। ੮੫੮।

ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਨਾਇਕਨਿਨਿ ਭਾਖਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਕਹੁ ਰਾਖਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੮੫੯।

ਜਗਤੋਸਰਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੬੦।

ਅਠਿਠ

ਅਨਿਕ ਦੁੰਦਭਜਾ ਬਲਭਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੬੧।

ਹਲੀ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨਿ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੮੬੨।

ਚੌਪਈ

ਬਲਿ ਆਨੁਜਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਚੀਨ ਚਿਤਿ ਲੀਜੈ। ੮੬੩।

ਬਲਿ ਭਈਅਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰੇ ਕਹੀਯੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਯੋ। ੮੬੪।

ਰਉਹਣੇਅ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ ਭਾਖੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੮੬੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਕਾ ਧਨਨੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਲਵੇ। ੮੫੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਕੇਦੁਨਿਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜੇ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਲਵੇ। ੮੫੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਾਵਤੋਸੁਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੫੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਦ੍ਰੇਸਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੫੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਨਾਇਕਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੫੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਗਤੋਸਰਨਿਨਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਦਾ ਪਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੬੦।

ਅਠਿਠ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਨਕ ਦੁੰਦਭਜਾ ਬਲਭਨਿ' (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਪਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਸਭ ਮਿਤ੍ਰੇ! ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੬੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਲੀ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਰੇ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਸਭ ਬੁੱਧਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ। ੮੬੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਲੀ ਆਨੁਜਨਿਨਿ' (ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਰਾਣੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਬਾਦ ਵਿਚ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਹ) ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਚਿਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੮੬੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਲਿ ਭਈਅਨਨੀ' ਸਬਦ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੬੪।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਰਉਹਣੇਅ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ' (ਰੋਹਿਣੀ ਦੇ ਪਤੀ ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਾਂ ਦੀ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੬੫।

ਬਲਭਦ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ੮੬੬।

ਅੰਤਿਲ

ਪ੍ਰਲੰਬਘਨੁ ਅਨੁਜਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੬੭।

ਕਾਮਪਾਲ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੬੮।

ਹਲ ਆਯੁਧ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁ ਕਥਿ ਕਹਿ ਦੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ। ੮੬੯।

ਰਿਵਤਿ ਰਵਨ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁ ਦੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ। ੮੭੦।

ਚੌਪਈ

ਰਾਮ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੈ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਦ ਜਾਨੋ। ੮੭੧।
ਬਲਦੇਵ ਅਨੁਜਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੇ। ੮੭੨।

ਅੰਤਿਲ

ਪ੍ਰਲੰਬਾਰਿ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ੮੭੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਲਭਦ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਕਹੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੋ। ੮੬੬।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਲੰਬਘਨੁ ਅਨੁਜਨਨੀ' (ਪ੍ਰਲੰਬ ਰਾਖਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਬਲਦੇਵ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਣੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੬੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਮਪਾਲ ਅਨੁਜਨਿਨੀ' (ਕਾਮ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਪਰਦੁਮਨ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਣੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਮਝੋ। ੮੬੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਲ ਆਯੁਧ ਅਨੁਜਨਿਨੀ' (ਹਲ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭਰਜਾਈ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਵੀਓ! ਕਹਿ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੬੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਵਤਿ ਰਵਨ ਅਨੁਜਨਿਨੀ' (ਰੇਵਤੀ ਨਾਲ ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਲਦੇਵ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭਰਜਾਈ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਾਲੀ) ਸ਼ਬਦ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਸਭ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੮੭੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਮ ਅਨੁਜਨਿਨੀ' (ਬਲਰਾਮ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੭੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਲਦੇਵ ਅਨੁਜਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ। ੮੭੨।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਲੰਬਾਰਿ ਅਨੁਜਨਿਨਿ' (ਪ੍ਰਲੰਬ ਦੈਂਤ ਦੇ ਵੈਰੀ ਬਲਰਾਮ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭਰਜਾਈ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੮੭੩।

ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਅਰਿਨਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੭੪।

ਕੇਸਿਯਾਂਤਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੮੭੫।

ਬਕੀਆਂਤਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੭੬।

ਪਤਿਨਾਗਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ ਜਾਨਿ ਕੈ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੭੭।

ਸਕਟਾਸੁਰ ਹਨਨਿਨ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਾਛੇ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਗਿਆਨ ਪਛਾਨੀਐ।੮੭੮।

ਚੌਪਈ

ਮੁਰਅਰਿਨਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੮੭੯।

ਨਰਕਾਂਤਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ। ੮੮੦।

ਆਦਿ ਨਰਕਹਾਨਿਨਿ ਪਦ ਭਾਖੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੮੮੧।

ਸਤ੍ਰੁ ਘਾਇਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨਹੁ। ੮੮੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਅਰਿਨਨਿ' (ਤ੍ਰਿਣਾਵਰਤ ਦੈਂਤ ਦੇ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਿਤਰੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੭੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੇਸਿਯਾਂਤਕਨਿਨਿ' (ਕੇਸੀ ਦੈਂਤ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਣੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੮੭੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਕੀਆਂਤਕਨਿਨਿ' (ਬਕੀ ਰਾਖਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੮੭੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਤਿਨਾਗਨਿਨਿ' (ਕਾਲੀ ਨਾਗ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਜਾਣ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ।੮੭੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਕਟਾਸੁਰ ਹਨਨਿਨਿ' (ਸਕਟਾਸੁਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਗਿਆਨੀ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਲੈਣ।੮੭੮।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੁਰ ਅਰਿਨਿਨਿ' (ਮੁਰ ਦੈਂਤ ਦੇ ਵੈਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੭੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਰਕਾਂਤਕਨਿਨਿ' (ਨਰਕਾਸੁਰ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰੋ।੮੮੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਰਕ ਹਾਹਨਿਨਿ' (ਨਰਕਾਸੁਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੮੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ੍ਰੁ ਘਾਇਨਿਨਿ' (ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਪਛਾਣੋ।੮੮੨।

ਅਤਿਲ

ਮੁਰ ਮਰਦਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।੮੮੩।

ਚੌਪਈ

ਮਧੁ ਸੂਦਨਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨੇ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ੮੮੪।

ਅਤਿਲ

ਮਧੁ ਦੁੰਦਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਸਬਦੇਦੁ ਕਹਿਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੮੫।

ਮਧੁ ਨਾਸਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਨਿ ਸਬਦੇਸੁਰ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ।੮੮੬।

ਕਾਲਜਮੁਨ ਅਰਿਨਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੮੭।

ਨਰਕ ਅਰਿਨਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।੮੮੮।

ਕੰਸਕੇਸ ਕਰਖਨਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਹੀ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨ ਹੀ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੮੯।

ਬਾਸੁਦਿਵੇਸਨਨਿਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੯੦।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾ 'ਮੁਰ ਮਰਦਨਿਨਿ' (ਮੁਰ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਉਤੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣਾ।੮੮੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਧੁ ਸੂਦਨਨਿਨਿ' (ਮਧੁ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੮੪।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਧੁ ਦੁੰਦਨੀ' (ਮਧੁ ਦੈਂਤ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਇੰਦੁ' ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਲੋਗੋ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੮੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਧੁ ਨਾਸਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਏਸੁਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸਿਆਣਿਓ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੮੮੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਲ ਜਮੁਨ ਅਰਿਨਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ।੮੮੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਰਕ ਅਰਿਨਨਿ' (ਨਰਕਾਸੁਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ।੮੮੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੰਸ ਕੇਸੁ ਕਰਖਨਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ।੮੮੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਸੁਦਿਵੇਸਨਨਿਨੀ' (ਬਸੁਦੇਵ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ।੮੯੦।

ਅਨਕਦੁੰਦਭੋਸਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਪਛਾਨੀਐ।੮੯੧।

ਰਸ ਨਰਕਸਨਿਨਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੇ ਭਾਖੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਧਾਰੀਐ।੮੯੨।

ਨਾਰਾਇਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਰਾਜ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੯੩।

ਬਾਰਾਲਯਨਿ ਮੁਖਿ ਤੇ ਆਦਿ ਭਣਿਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਦਿਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੯੪।

ਨੀਰਾਲਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੮੯੫।

ਨਾਰ ਕੇਤਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪੁਨਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੯੬।

ਜਲ ਬਾਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ।੮੯੭।

ਚੌਪਈ

ਜਲ ਕੇਤਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੮੯੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਨਿਕ ਦੁੰਦਭੋਸਨਿ' (ਅਨੇਕ ਨਗਾਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਸੁਦੇਵ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਸ ਨਰ ਕਸਨਿਨਿ' (ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕਸੇ ਗਏ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਮਨਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਰਾਇਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਰਾਜ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਾਲਯਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ! ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨੀਰਾਲਯਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣਨ।੮੯੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਰ ਕੇਤਨਿਨਿ' (ਪਾਣੀ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਬਾਸਨੀ' ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੮੯੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਕੇਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਮਗਰੋਂ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੮੯੮।

ਅੰਤਿਲ

ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੯੯੯।

ਚੌਪਈ

ਜਲ ਧਾਮਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੯00।
ਜਲਗ੍ਰਿਹਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੯0੧।
ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨਹੁ। ੯0੨।
ਜਲ ਸੰਕੇਤਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯0੩।
ਬਾਰ ਧਾਮਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਸਬਦੇਸ ਕਹਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯0੪।
ਬਾਰ ਗ੍ਰਿਹਨਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯0੫।

ਅੰਤਿਲ

ਮੇਘ ਜਨਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬਿਚਾਰੀਐ।੯0੬।

ਚੌਪਈ

ਸਾਰਸੁਤੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯0੭।
ਗੰਗ ਭੇਟਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਕਹਿਜੈ। ੯0੮।
ਅਰੁਣਿ ਬਾਰਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯0੯।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ-' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝਣ।੯੯੯।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਧਾਮਨਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ
'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੯00।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਗ੍ਰਿਹਨਨੀ' (ਪਾਣੀ ਦੇ ਘਰਾਂ--ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ)
'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੯0੧।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਬਾਸਨਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੯0੨।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲ ਸੰਕੇਤਨਿ' (ਸਾਗਰਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ
ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ
ਲਵੋ।੯0੩।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰ ਧਾਮਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਏਸ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੯0੪।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰ ਗ੍ਰਿਹਨਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਬੋਲੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ
'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੋ।੯0੫।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੇਘ ਜਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ
ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝਣ।੯0੬।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਰਸੁਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ
'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯0੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਗੰਗ ਭੇਟਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ'
ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰੋ।੯0੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣਿ ਬਾਰਨਿਨਿ' ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯0੯।

ਅਰੁਣ ਬਾਰਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੇ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੇ। ੯੧੦।

ਅੰਤਿਲ

ਅਰੁਣ ਅੰਬੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੯੧੧।

ਚੌਪਈ

ਅਰੁਣ ਤਰੰਗਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ। ੯੧੨।
ਆਰਕਤਾ ਜਲਨਿਨਿ ਪਦ ਭਾਖੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੯੧੩।
ਅਰੁਣ ਅੰਬੁਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ। ੯੧੪।
ਅਰੁਣ ਪਾਨਿਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਆ ਜਾਨੇ। ੯੧੫।
ਅਰੁਣ ਜਲਨਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੯੧੬।
ਅਰੁਣ ਨੀਰਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੧੭।
ਸਤ੍ਰੁਵਨਿਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੯੧੮।
ਸਤ ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੇ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੇ। ੯੧੯।
ਸਹਸ ਨਾਰਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੨੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਬਾਰਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਉਤੇ ਉਚਾਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੦।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਅੰਬੁਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੯੧੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਤਰੰਗਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ। ੯੧੨।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਆਰਕਤਾ ਜਲਨਿਨਿ' (ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਸਰਸਵਤੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਪਦ ਉਚਾਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੋ। ੯੧੩।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਅੰਬੁਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੪।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਪਾਨਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੫।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਜਲਨਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੧੬।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰੁਣ ਨੀਰਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ੍ਰੁਵਨਿਨੀ' (ਸੈਂਕੜੇ ਧਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਨਦੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ 'ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੧੯।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਹਸ ਨਾਰਨਿਨਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੨੦।

ਅੰਤਿਲ

ਸਤ ਦ੍ਰਵਨਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।੯੨੧।

ਚੌਪਈ

ਸਤ ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨਿ ਪ੍ਰਥਮ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੨੨।
ਸਤਾ ਗਾਮਿਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੨੩।
ਸਤ ਤਰੰਗਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੇ।
ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਾ ਕੇ ਅਰਿ ਕਹੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਲਹੀਐ। ੯੨੪।
ਭੂਮਿ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬੀਚਾਰਹੁ। ੯੨੫।
ਆਦਿ ਬਿਆਸਨਿਨੀ ਪਦ ਭਾਖੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ੯੨੬।
ਬਿਆਹਨਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੨੭।
ਪਾਸ ਸਕਤਿਨਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ। ੯੨੮।
ਪਾਸ ਨਾਸਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਰੀਐ। ੯੨੯।
ਬਰੁਣਾਇਯ ਨਾਸਨਨਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ। ੯੩੦।
ਜਲਿਸਨ ਆਯੁਧ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੩੧।

ਅੰਤਿਲ

ਸਕਲ ਪਾਸਿ ਲੈ ਨਾਮ ਨਾਸਨਿਨਿ ਭਾਖੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।੯੩੨।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾ 'ਸਤ ਦ੍ਰਵਨਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹਿ ਦਿਓ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ ਪ੍ਰਵਾਹਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੨।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤਾ ਗਾਮਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ।੯੨੩।
ਪਹਿਲਾ 'ਸਤ ਤਰੰਗਨਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੪।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਮਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੫।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਆਸਨਿਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੬।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਆਹਨਨੀ' (ਬਿਆਸ ਨਦੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ।੯੨੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਾਸ ਸਕਤਿਨਨਿ' (ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ/ਫਾਹੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਬਿਆਸ ਨਦੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਾਸ ਨਾਸਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੨੯।
(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਬਰੁਣਾਇਯ ਨਾਸਨਿਨਿ' (ਬਿਆਸ ਨਦੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਾਲੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ।੯੩੦।
(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਜਲਿਸਨ ਆਯੁਧ' (ਵਰੁਣ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ) ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੩੧।

ਅੰਤਿਲ

(ਪਹਿਲਾਂ) ਪਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਨਾਸਨਿਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝਣ।੯੩੨।

ਰਾਵਿਨਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮੁ ਸੁਬੀਰ ਪਛਾਨੀਐ।੯੩੩।

ਚੌਪਈ

ਰਾਵਿਨੀਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ੯੩੪।
ਚੰਦ੍ਰ ਭਗਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੩੫।
ਸਸਿ ਭਗਨਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੩੬।
ਚੰਦ੍ਰਨੁਜਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਸੁ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰੇ ਧਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ। ੯੩੭।

ਅੰਤਲ

ਸਸਿ ਅਨੁਜਨਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੋ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।੯੩੮।

ਚੌਪਈ

ਮਯੰਕ ਅਨੁਜਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੩੯।

ਅੰਤਲ

ਮਯੰਕ ਸਹੋਦਰਨਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।੯੪੦।

ਚੌਪਈ

ਅਜ ਅਨੁਜਨਿਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੪੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਵਿਨੀਨੀ' (ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੂਮੀ) ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੩੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਵਿਨੀਨਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੩੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਚੰਦ੍ਰ ਭਗਨਿਨਿ' (ਝਨਾ ਨਦੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਨੂੰ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ।੯੩੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਸਿ ਭਗਨਿਨਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੩੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਚੰਦ੍ਰਨੁਜਨਿਨਿ' (ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਚੰਨ੍ਹਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਭੂਮੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ।੯੩੭।

ਅੰਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਸਿ ਅਨੁਜਨਿਨੀ' (ਸਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੩੮।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਯੰਕ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਅਨੁਜਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੯੩੯।

ਅੰਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਯੰਕ ਸਹੋਦਰਨਿਨਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਕਵੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ।੯੪੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਜ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਅਨੁਜਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ।੯੪੧।

ਨਿਸਿਸ ਅਨੁਜਨਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਰੀਐ। ੯੪੨।

ਨਿਸਿ ਇਸਰਨਨਿਨਿ ਆਦਿ ਕਹਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ੯੪੩।

ਰੈਨਾਧਿਪਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਲਿਜੈ। ੯੪੪।

ਰੈਨ ਰਾਟਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ। ੯੪੫।

ਰੈਨਰਾਜਨੀ ਆਦਿ ਕਹਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣਿਜੈ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਕਹੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਲਹੀਐ। ੯੪੬।

ਨਿਸ ਨਾਇਕਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਸੁਨ ਉਚਰਿ ਚਰ ਪਤਿ ਪਦ ਡਰੀਐ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੪੭।

ਨਿਸਿਇਸਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸੁਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੪੮।

ਨਿਸਿ ਪਤਿਨਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਸੁਤ ਚਰ ਅਰਿ ਅੰਤਹਿ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸੁਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ੯੪੯।

ਨਿਸ ਧਨਿਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਕਹਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਅਰਿ ਪਦਹਿ ਭਣਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ। ੯੫੦।

ਰੈਨ ਨਾਇਕਨਿ ਆਦਿ ਸੁ ਕਹੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੈ ਰਹੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਭਾਖਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਖਿ ਰਾਖਹੁ। ੯੫੧।

ਨਿਸ ਚਰਨਿਨਿ ਪ੍ਰਥਮੈ ਪਦ ਭਾਖਹੁ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪੁਨਿ ਰਾਖਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ੯੫੨।

ਆਦਿ ਨਿਸਾਚਰਿਨਿ ਕਹੁ ਭਾਖੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਿਜੈ। ੯੫੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਿਸ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਅਨੁਜਨਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੯੪੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਿ ਇਸਰਨਨਿਨਿ' (ਰਾਤ ਦੇ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਚੰਨ੍ਹਾ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। ੯੪੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨਾਧਿਪਨੀ' (ਰਾਤ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਣ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਚੰਨ੍ਹਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੪੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਾਟਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੪੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨਰਾਜਨੀ' (ਰਾਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੰਨ੍ਹਾ ਨਦੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੪੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸ ਨਾਇਕਨਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਨ' (ਪੁੱਤਰ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ 'ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੪੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਿਇਸਨੀ' (ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਨਦੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਵੀ ਜਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੯੪੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਿ ਪਤਿਨਿਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸੁਤ ਚਰ ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਵੀ ਜਨੋ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੪੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸ ਧਨਿਨੀ' (ਰਾਤ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣੋ। ੯੫੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਨਾਇਕਨਿ' ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ) ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੫੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸ ਚਰਨਿਨਿ' (ਰਾਤ ਨੂੰ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਪਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੫੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਾਚਰਿਨਿ' (ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ। ੯੫੩।

ਰੈਨ ਰਮਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੫੪।

ਰੈਨ ਰਾਜਨਿਨਿ ਪ੍ਰਥਮ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦਹਿ ਸਵਾਰੋ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਕਹੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਲਹੀਐ। ੯੫੫।

ਨਿਸਾਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਾ ਪਾਛੇ ਕਹੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ੯੫੬।

ਦਿਨ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਬਿਚਾਰੋ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਭਾਖੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੁ ਕੇ ਲਖਿ ਰਾਖੋ। ੯੫੭।

ਹਰਿਜ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਕਹੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੋ। ੯੫੮।

ਤਿਮ੍ਰਿਯਾਰਿ ਸੋ ਰਵਨਿਨਿ ਪਦ ਕਹੀਐ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਗਹੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਕਹਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੫੯।

ਹਰਿਜਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਕਬਿ ਬਿਚਰੀਐ। ੯੬੦।

ਰਵਿਜਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰੋ ਭਾਖਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਖਿ ਰਾਖਹੁ। ੯੬੧।

ਭਾਨੁਜ ਅਰਿ ਕਹਿ ਰਵਨਿ ਭਨੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੬੨।

ਸੂਰਜਰਿ ਰਵਨਿ ਆਦਿ ਪਦ ਕਹੀਐ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਗਹੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਾਰੋ। ੯੬੩।

ਭਾਨੁਜਾਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਪਦ ਭਾਖੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਪੁਨਿ ਰਾਖੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੬੪।

ਅੰਤਿਲ

ਦਿਨਪੁਜ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੯੬੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਮਨਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਕਰੋ।
ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ੯੫੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਾਜਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੫੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਾਰਵਨਿਨਿ' (ਚਾਤ ਨੂੰ ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ)
(ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ।
(ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੫੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿਨ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ'
ਸਬਦ ਵਿਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਜੀ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੫੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿਜ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' (ਸੂਰਜ ਦੇ ਜਾਏ ਪੁੱਤਰ ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ ਨੂੰ
ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸਤ੍ਰੁ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ
ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੫੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮ੍ਰਿਯਾਰਿ' (ਸੂਰਜ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ) ਨਾਲ 'ਰਵਨਿਨਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ।
(ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ
ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੫੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿਜਰਿ' (ਦਿਨ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ) ਰਵਨਿਨਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ
ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਵੀ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝ ਲੈਣ। ੯੬੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਵਿਜਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ
ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੬੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭਾਨੁਜ ਅਰਿ' (ਸੂਰਜ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵੈਰਨ ਰਾਤ) ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਰਵਨਿ'
(ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ
ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੬੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੂਰਜਰਿ ਰਵਨਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਧਾਰਨ
ਕਰੋ। ੯੬੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭਾਨੁਜਾਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੬੪।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿਨਪੁਜ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ
ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝ ਲੈਣ। ੯੬੫।

ਦਿਨਰਾਜਿ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨੀ ਸੁ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਨਾਥ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੯੬੬।

ਚੌਪਈ

ਦਿਨਿਸ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਪੁਨਿ ਕਹਿ ਲੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤੀਜੈ। ੯੬੭।
ਤਮ ਅਰਿ ਜਰਿ ਰਵਨਿਨਿ ਪਦ ਭਾਖੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿਜੈ। ੯੬੮।
ਚੰਦ੍ਰ ਜੋਨਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿਜੈ। ੯੬੯।
ਸਸਿ ਉਪਸਖਿਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ੯੭੦।
ਨਿਸ ਇਸ ਭਗਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿਜੈ। ੯੭੧।
ਸਸਿ ਭਗਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੭੨।
ਨਿਸਿਸ ਭਗਾ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਕਹਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੭੩।
ਰੈਨ ਰਾਟ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਤਿਜੈ। ੯੭੪।

ਅਠਿਠ

ਰੈਨ ਰਾਵਨਿ ਕਹਿ ਭਗਾ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਨੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਹੋ ਤਹ ਦੀਜੀਐ। ੯੭੫।
ਰੈਨ ਰਾਜ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਮਨ ਧਾਰੀਐ। ੯੭੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿਨਰਾਜਿ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੯੬੬।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿਨਿਸ ਅਰਿ ਰਵਨਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੬੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਮ ਅਰਿ ਜਰਿ' (ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਵੈਰੀ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਨ, ਉਸ ਦੀ ਵੈਰੀ ਰਾਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਰਵਨਿਨਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੬੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਚੰਦ੍ਰ ਜੋਨਨੀ' (ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਵਰਗੀ ਚੰਨ੍ਹ ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੬੯।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਸਿ ਉਪਸਖਿਨੀ' (ਚੰਨ੍ਹ ਨਦੀ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੦।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸ ਇਸ ਭਗਨੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੧।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਸਿ ਭਗਨੀ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੨।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਿਸ ਭਗਾ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੩।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਾਟ' ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਭਗਾ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਪਿਛੋਂ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੪।

ਅਠਿਠ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਾਵਨਿ ਭਗਾ' ਸਬਦ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਮਗਰੋਂ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿਓ। ੯੭੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਨ ਰਾਜ' ਕਹਿ ਕੇ (ਫਿਰ) 'ਭਗਾ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੭੬।

ਚੌਪਈ

ਰੈਨ ਰਾਵ ਕਹਿ ਭਗਾ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜਹ ਚਹੇ ਕਹਿਜੈ। ੯੭੧।

ਦਿਨ ਅਰਿ ਕਹਿ ਭਗ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਸੁ ਕਹੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਉਚਰਹੁ ਜਹ ਚਹੀਐ। ੯੭੨।

ਤਮਚਰ ਕਹਿ ਭਗ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੯੭੩।

ਰੈਣ ਰਾਵਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਕਹੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੯੭੪।

ਜਉਨ ਕਰਣ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੇ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੯੭੫।

ਕਿਰਣ ਧਰਣ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਕਹੀਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੯੭੬।

ਮਯੰਕ ਸਬਦ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਸਤ੍ਰੁ ਚਰ ਕਹਿ ਪਦ ਨਾਥ ਧਰੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਸੁ ਧਰੀਐ। ੯੭੭।

ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਹਨਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਚਿਤਿ ਧਾਰਹੁ। ੯੭੮।

ਹਿਰਣ ਰਾਟ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ੯੭੯।

ਸਿੰਗ ਬਾਹਣੀ ਭਗਾ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੮੦।

ਮ੍ਰਿਗ ਪਤਿਣੀ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੮੧।

ਪ੍ਰਜਾਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੯੮੨।

ਛੰਦ

ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਥ ਭਗਣਣਿ ਭਾਖੁ। ਰਿਪੁ ਨਾਥ ਚਰ ਪਤਿ ਰਾਖੁ।
 ਰਿਪੁ ਸਬਦ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨ। ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਮਾਨ। ੯੮੩।

ਚੌਪਈ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਰੈਨ ਰਾਵ ਭਗਾ' ਬਖਾਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ।
 (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ
 ਵਜੋਂ ਕਰੋ। ੯੭੧।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਦਿਨ ਅਰਿ ਭਗ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ
 ਉਚਰੋ। ੯੭੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਮਚਰ ਭਗ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ।
 ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੭੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰੈਣ ਰਾਵਿ ਭਗਣਿ' ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ'
 ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੯੭੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਉਨ (ਚਾਂਦਨੀ) ਕਰਣ ਭਗਣਿ' (ਸਬਦ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ'
 ਪਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਸਮਝੋ। ੯੭੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਿਰਣ ਧਰਣ ਭਗਣਿ' ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ
 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਯੰਕ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਪਦ ਜੋੜੇ।
 ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਧਰ ਦਿਓ। ੯੭੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਹਨਿ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿ' ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ'
 ਸਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿਤ
 ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ੯੭੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਿਰਣ ਰਾਟ ਭਗਣਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ
 ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ
 ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੭੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਿੰਗ ਬਾਹਣੀ (ਚੰਦ੍ਰ) ਭਗਾ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ
 ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਸਮਝੋ। ੯੮੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗ ਪਤਿਣੀ ਭਗਣਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ
 ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੮੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਜਾ ਪਤਿ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ
 ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। ੯੮੨।

ਛੰਦ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਥ ਭਗਣਣਿ' ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਰਿਪੁ ਨਾਥ ਚਰ ਪਤਿ' ਜੋੜੇ। ਮਗਰੋਂ
 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੮੩।

ਚੌਪਈ

ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੯੯0।
 ਸਾਮੁੰਦ੍ਰਜ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਾਰੋ। ੯੯੧।
 ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੯੯੨।
 ਸਮੁੰਦ੍ਰਜ ਭਗਣਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੯੩।
 ਮ੍ਰਿਗਜਾ ਭਗਣਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ।
 ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੯੯੪।
 ਨਦਿਸਜ ਭਗਣਿ ਆਦਿ ਪਦ ਦੀਜੈ। ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੯੫।
 ਨਦਿ ਨਾਇਕ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨਿ ਭਾਖੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ੯੯੬।
 ਸਰਿਤਿਸ ਭਗਣਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੯੯੭।
 ਸਰਿਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਭਗਣਨੀ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਹਿਚਾਨਹੁ। ੯੯੮।

ਅੰਤਿਲ

ਨਿਸਸਿਣਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨਿ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਨੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਥਿ ਲਖਿ ਲੀਜੀਐ। ੯੯੯।
 ਤਮ ਹਰ ਭਗਣਿਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਜਾ ਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪਤਿ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੧੦੦0।
 ਤਮ ਹਰ ਭਗਣਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕੈ ਪਤਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁਬੁਧਿ ਕਹੁ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਬੀਨ ਲਹੁ। ੧੦੦੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ ਭਗਣਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਪਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਅਨੁਮਾਨੋ। ੯੯0।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਮੁੰਦ੍ਰਜ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿ' ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਪਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਸਮਝੋ। ੯੯੧।
 (ਪਹਿਲਾਂ) 'ਨਦੀ ਰਾਟ ਸੁਤ ਭਗਣਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ
 ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੯੨।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਮੁੰਦ੍ਰਜ ਭਗਣਿਨਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੯੩।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਮ੍ਰਿਗਜਾ ਭਗਣਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮੰਨ ਲਵੋ। ੯੯੪।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦਿਸਜ ਭਗਣਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ।
 ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੯੫।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਦਿ ਨਾਇਕ ਭਗਣਿਨਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ
 ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ
 ਲਵੋ। ੯੯੬।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਿਤਿਸ ਭਗਣਿਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ।
 ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੯੯੭।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਿਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਭਗਣਨੀ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ।
 ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ੯੯੮।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਸਸਿਣਿ ਭਗਣਿਨਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ
 ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਵੀ ਜਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਸਮਝ ਲੀਣ। ੯੯੯।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਮ ਹਰ ਭਗਣਿਨਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਜਾ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨਾਲ
 ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ। ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
 ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੦0।
 ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਮ ਹਰ ਭਗਣਿਨਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਅੰਤ ਉਤੇ
 ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਸਮਝਦਾਰੋ, 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ,
 ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੦੧।

ਤਮ ਅਰਿ ਭਗਣਾਣਨਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹੀਜੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹੁ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੦੦੨।

ਚੌਪਈ

ਤਿਮਰਿ ਭਗਣਾਣਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੇ। ਸਕਲ ਤੁਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ੧੦੦੩।

ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰਿ ਭਗਣਨਿ ਭਾਖੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੦੦੪।

ਤਿਮਰ ਰਦਨ ਭਗਣਨੀ ਬਖਾਨੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੦੦੫।

ਤਿਮਰ ਉਚਰਿ ਹਾ ਭਗਣ ਬਖਾਨਹੁ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੦੦੬।

ਤਿਮਰ ਨਿਕੰਦਨਿ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਭਗਣਨਿ ਸੁਤ ਚਰ ਪੁਨਿ ਪਤਿ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੦੦੭।

ਤਿਮਰਮੰਦ ਭਗਣਨੀ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੧੦੦੮।

ਤਿਮਰਯਾਂਤ ਕਹਿ ਭਗਣਨਿ ਭਾਖੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹੁ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੦੦੯।

ਅਠਿਠ

ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰਿ ਭਗਣਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੧੦੧੦।

ਉਡਗਰਾਜ ਕਹਿ ਭਗਣਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕਹੁ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮੰਤ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੧੦੧੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਮ ਅਰਿ ਭਗਣਾਣਨਿ' ਪਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਅੰਤ ਉਤੇ ਕਹੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੀਣ। ੧੦੦੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰਿ ਭਗਣਾਣਿ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ੧੦੦੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰਿ ਭਗਣਨਿ' ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੦੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਰਦਨ (ਨਸਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਭਗਣਨੀ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੦੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਹਾ ਭਗਣਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੦੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਨਿਕੰਦਨਿ' (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ 'ਭਗਣਨਿ ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੦੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਮੰਦ (ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਭਗਣਨੀ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰੋ। ੧੦੦੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰਯਾਂਤ ਭਗਣਨਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ। ੧੦੦੯।

ਅਠਿਠ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਿਮਰ ਨਾਸ ਕਰਿ ਭਗਣਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੧੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ (ਤਾਰੇ) ਰਾਜ ਭਗਣਨਿ' (ਸਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਿਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੧੧।

ਚੌਪਈ

ਉਡਗਿਸ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨੀ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੧੨।

ਉਡਗ ਨਾਥ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਕਹੁ ਡਾਰੋ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੧੩।

ਉਡਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨੀ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੧੪।

ਉਡਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ੧੦੧੫।

ਅੰਤਿਲ

ਉਡਗਏਸ ਭਗਣਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਜੀਅ ਧਾਰੀਐ। ੧੦੧੬।

ਉਡਪਤਿ ਭਗਣਿਨਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੦੧੭।

ਚੌਪਈ

ਉਡਗ ਭੂਪਣੀ ਭੂਪਿ ਬਖਾਨੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੧੦੧੮।

ਤਾਰਾਪਤਿ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨਿ ਭਾਖੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਾਰਹੁ। ੧੦੧੯।

ਤਾਰੇਸਰ ਕਹਿ ਭਗਣਿ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੨੦।

ਤਾਰਾਲਯਇਸ ਭਗਣਿ ਬਖਾਨੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਕਹੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ੧੦੨੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗਿਸ ਭਗਣਿਨੀ' ਪਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ
ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੧੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਨਾਥ ਭਗਣਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਪਦ ਨੂੰ
ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੧੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਗਣਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ'
ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝੋ। ੧੦੧੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਗਣਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ
ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਮਗਰੋਂ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ
ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੧੫।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗਏਸ ਭਗਣਿਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸ਼ਬਦ
ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਪਕ
ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੧੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਪਤਿ ਭਗਣਿਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ'
ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੁਪਕ
ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੧੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਭੂਪਣੀ ਭੂਪਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੧੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਾਰਾਪਤਿ ਭਗਣਿਨਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਰਖੋ।
ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੧੯।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਤਾਰੇਸਰ ਭਗਣਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ'
ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਸਮਝੋ। ੧੦੨੦।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਤਾਰਾਲਯਇਸ ਭਗਣਿ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ'
ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ
ਮਨੋ। ੧੦੨੧।

ਅਤਿਲ

ਤਾਰਾ ਗ੍ਰਿਹਣਿਸ ਭਗਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਹਿ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੦੨੨।
 ਉਡਗ ਨਿਕੇਤਿਸ ਭਗਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੧੦੨੩।
 ਉਡਗ ਨਾਥ ਭਗਣਿਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਦ ਭਾਖੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ੧੦੨੪।
 ਉਡਗਏਸਰ ਭਗਣਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੈ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੦੨੫।
 ਉਡਗ ਏਸਰ ਭਗਣਿਨਿ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਜੀਅ ਧਾਰੀਐ। ੧੦੨੬।

ਚੌਪਈ

ਉਡਗਾਸੈ ਭਗਣਿਨੀ ਬਖਾਨੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਰੀਐ। ੧੦੨੭।
 ਰਿਖਿਜ ਭਗਣਿਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੨੮।
 ਮੁਨਿਜ ਭਗਣਿਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿ੍ਰਦੈ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੧੦੨੯।
 ਬ੍ਰਿਤਿ ਉਤਮਜ ਭਗਣਿਨੀ ਭਾਖੇ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੇ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਸੁ ਕਹੀਐ। ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮਨ ਲਹੀਐ। ੧੦੩੦।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਾਰਾ ਗ੍ਰਿਹਣਿਸ ਭਗਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਮਾਨੇ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੨੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਨਿਕੇਤਿਸ ਭਗਣੀ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੦੨੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਨਾਥ ਭਗਣਿਨੀ' ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੨੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਏਸਰ ਭਗਣਿਨੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਕਵੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੨੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਡਗ ਏਸਰ ਭਗਣਿਨਿ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੨੬।

ਚੌਪਈ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਉਡਗਾਸੈ ਭਗਣਿਨੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੨੭।

ਪਹਿਲਾਂ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿਨੀ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੨੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੁਨਿਜ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿਨੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੨੯।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਬ੍ਰਿਤਿ ਉਤਮਜ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿਨੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣੋ। ੧੦੩੦।

ਤਪਿਸ ਉਚਰਿ ਭਗਣਿਨੀ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੩੧।

ਕਸਿਪ ਸੁਤ ਕਹਿ ਭਗਣਿਨਿ ਭਾਖੀਐ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਧਰੀਐ। ੧੦੩੨।

ਜਵਨ ਕਰਣ ਭਗਣਿਨੀ ਬਖਾਨਹੁ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੦੩੩।

ਕ੍ਰਿਸਨਿਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੧੦੩੪।

ਸਿਆਮ ਪੂਰਤਿਨਿਨਿ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਅਨੁਮਾਨਹੁ। ੧੦੩੫।

ਪ੍ਰਥਮ ਤਪਤਿਨੀ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੩੬।

ਸੂਰਜ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਜੀਅ ਧਾਰਹੁ। ੧੦੩੭।

ਸੂਰਜ ਆਤਮਜਾ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਿਹ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰੋ। ੧੦੩੮।

ਆਦਿ ਮਾਨਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਦੇ ਡਾਰੋ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਰੀਐ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਰੀਐ। ੧੦੩੯।

ਅਭਿਮਾਨਿਨੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਧਰਿਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੪੦।

ਪ੍ਰਥਮ ਸਮਯਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਕਹਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੦੪੧।

ਗਰਬਿਣਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਨਾਇਕ ਪਦ ਦੀਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਚਾਰਹੁ। ੧੦੪੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਪਿਸ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੩੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਸਿਪ ਸੁਤ ਭਗਣਿਨਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ ਲਵੋ। ੧੦੩੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਵਨ ਕਰਣ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਭਗਣਿਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੩੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕ੍ਰਿਸਨਿਨਿ' (ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਜਮਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰੋ। ੧੦੩੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਿਆਮ ਪੂਰਤਿਨਿਨਿ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੩੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਪਤਿਨੀ' (ਜਮਨਾ ਨਦੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਤੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੩੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੂਰਜ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੩੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੂਰਜ ਆਤਮਜਾ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੩੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨਨੀ' (ਆਫਰੀ ਹੋਈ ਨਦੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। ੧੦੩੯।

ਪਹਿਲਾਂ ਅਭਿਮਾਨਿਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ ਪਦ' ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੪੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਮਯਣੀ' (ਆਫਰ ਕੇ ਕੰਢੇ ਢਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਦੀ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੪੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਰਬਿਣਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰਨਾਇਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੪੨।

ਅਤਿਲ

ਦ੍ਰੁਪਨਿਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਸੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਕਰ ਨਾਥ ਸਬਦ ਦੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ੧੦੪੩।

ਚੌਪਈ

ਅਹੰਕਾਰਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਪਦ ਕਹੁ ਡਾਰੋ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੧੦੪੪।
ਪੀਅਣੀਣਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੈ। ਸੁਤ ਚਰ ਕਹਿ ਪਤਿ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਣਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਣਹੁ। ੧੦੪੫।

ਦੌਹਰਾ

ਧਿਖਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਰਿਪੁ ਪਦ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੧੦੪੬।
ਮੋਧਣਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਪੁ ਪਦ ਕਹੀਐ ਅੰਤਿ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ। ੧੦੪੭।
ਸੋਮੁਖਿਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਕਹਿ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਏ ਲਹਿ ਲੀਜੋ ਬੁਧਿਵਾਨ। ੧੦੪੮।
ਆਦਿ ਮਨੀਖਨਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪੁ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਉਚਾਰ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੧੦੪੯।
ਬੁਧਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਕੈ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਅਰਿ ਦੇਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਲੇਹੁ। ੧੦੫੦।

ਚੌਪਈ

ਭਾਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ। ਰਿਪੁ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਹਿ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੫੧।

ਦੌਹਰਾ

ਆਦਿ ਆਭਾਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਰਿਪੁ ਪਦ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨ।
ਨਾਮ ਸਕਲ ਸ੍ਰੀ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜਹੁ ਸੁ ਕਬਿ ਪਛਾਨ। ੧੦੫੨।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦ੍ਰੁਪਨਿਨਿ' (ਹੰਕਾਰੀ ਹੋਈ ਨਦੀ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਨਾਥ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ੧੦੪੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਹੰਕਾਰਨੀ' (ਸਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੪੪।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੀਅਣੀਣਿ' (ਨਦੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਸੁਤ ਚਰ ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੪੫।

ਦੌਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਿਖਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਕਥਨ ਕਰਕੇ (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਕਵੀ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੦੪੬।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੋਧਣਿ' (ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਹੋ। (ਇਹ) ਸਭ ਤੁਫੰਗ ਦੇ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਬਣਦੇ ਜਾਣਗੇ। ੧੦੪੭।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੋਮੁਖਿਨੀ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੪੮।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਨੀਖਨਿ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਮਗਰੋਂ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਵੀਓ! ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੦੪੯।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਬੁਧਨੀ' (ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜ ਦਿਓ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸੁਭਵਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੦੫੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭਾਨੀ' (ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੫੧।

ਦੌਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭਾਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਕਵੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੦੫੨।

ਅੰਤਿਲ

ਆਦਿ ਸੋਭਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ।੧੦੫੩।

ਪ੍ਰਭਾ ਧਰਨਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਤਾ ਤੇ ਉਤਰ ਤੁਪਕ ਕੋ ਨਾਮ ਭਨੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਜਾਨ ਨਹੀ ਲੀਜੀਐ।੧੦੫੪।

ਸੁਖਮਨਿ ਪਦ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਹਿ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ।੧੦੫੫।

ਚੌਪਈ

ਧੀਮਨਿ ਪਦ ਕੋ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
 ਸਰਬ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੈ। ੧੦੫੬।

ਆਦਿ ਕ੍ਰਾਂਤਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਡਾਰੋ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਯਾ ਕੇ ਬਿਥੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੫੭।

ਛਬਿਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਰਿਪੁ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨਹੁ। ਯਾ ਕੇ ਬਿਥੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੫੮।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਾਜਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਚਿਤ ਮੈ ਰੁਚੈ ਤਿਸੀ ਠਾ ਕਹੀਐ। ੧੦੫੯।

ਅੰਤਿਲ

ਆਦਿ ਬਾਹਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਚਾਹੀਐ ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਸੁ ਤਹਾ ਬਖਾਨੀਐ।੧੦੬੦।

ਆਦਿ ਤੁਰੰਗਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ।੧੦੬੧।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੋਭਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ।੧੦੫੩।

ਪਹਿਲਾਂ ਮੂੰਹ ਤੋਂ 'ਪ੍ਰਭਾ ਧਰਨਿ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦਾ ਉਤਰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।੧੦੫੪।

ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਖ ਤੋਂ 'ਸੁਖਮਨਿ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ।੧੦੫੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧੀਮਨਿ' (ਸੈਨਾ) ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੫੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕ੍ਰਾਂਤਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੫੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਛਬਿਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੫੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਿਥਮ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ, ਉਥੇ ਕਰੋ। ੧੦੫੯।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਹਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਪਿਛੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਕਹਿ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ।੧੦੬੦।

ਪਹਿਲਾਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ 'ਤੁਰੰਗਨੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਤਰ ਨ ਜਾਣੇ। ੧੦੬੧।

ਹਯਨੀ ਸਬਦਹਿ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਅੰਤਕਰਿ ਪਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਦੀਯੋ ਜਹਾ ਤੁਮ ਚਹੋ ਸੁ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ।੧੦੬੨।

ਚੌਪਈ

ਸੈਂਪਵਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੋ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੬੩।
ਆਦਿ ਅਰਬਿਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਜਾਨਹੁ। ੧੦੬੪।
ਆਦਿ ਤੁਰੰਗਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਈਐ। ਜਹ ਚਿਤ ਰੁਚੈ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੦੬੫।
ਆਦਿ ਘੋਰਨੀ ਸਬਦ ਭਨੀਐ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਯੈ।
ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਚਾਰੋ। ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਿਨ ਤਹੀ ਉਚਾਰੋ। ੧੦੬੬।
ਆਦਿ ਹਸਤਿਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਰਿਪੁ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੋ।
ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਯੈ। ਜਹ ਚਾਹੋ ਤੇ ਤਹੀ ਭਣਿਯੈ। ੧੦੬੭।

ਅਠਿਤਲ

ਆਦਿ ਦੰਤਿਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦੁ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ।੧੦੬੮।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਦੁਰਦਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਯੈ। ਯਾ ਕੇ ਬਿਥੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਕਿਯੈ। ੧੦੬੯।
ਦ੍ਰਿਪਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਯੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਯੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਹ ਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੦੭੦।
ਆਦਿ ਪਦਮਿਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਯੈ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਕਛਹੁ ਕੀਯੈ। ੧੦੭੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਯਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਕਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੁਝਵਾਨੋ! ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਵਚਤਣਾ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਹਿ ਦਿਓ।੧੦੬੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੈਂਪਵਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰਨ ਮੰਨੋ। ੧੦੬੩।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰਬਿਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੦੬੪।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਤੁਰੰਗਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਕਰੋ। ੧੦੬੫।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਘੋਰਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਉਚਾਰੋ। ੧੦੬੬।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਸਤਿਨੀ' (ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਉਚਾਰੋ।੧੦੬੭।

ਅਠਿਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੰਤਿਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੬੮।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਰਦਨੀ' (ਹਾਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭੇਦ ਨ ਕਰੋ। ੧੦੬੯।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਦ੍ਰਿਪਨੀ' (ਹਾਥੀ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਰੋ।੧੦੭੦।
ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਦਮਿਨੀ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨ ਕਰੋ।੧੦੭੧।

ਅਤਿਲ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਾਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ।੧੦੨੨।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਬਿਆਲਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੋ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨਹੋ। ੧੦੨੩।
 ਇੰਭਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਵੇ। ਜਾ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁ ਕਬਿ ਕੁਲ ਜੋਵੈ। ੧੦੨੪।
 ਪ੍ਰਥਮ ਕੁੰਭਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਜਾਨਹੁ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਮੁਖ ਤੇ ਪਾਠ ਕਰੀਜੈ। ੧੦੨੫।

ਅਤਿਲ

ਕੁੰਜਰਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਹੁਰ ਕਹਿ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ।੧੦੨੬।

ਕਰਿਨੀ ਸਬਦਿ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਦੀਯੋ ਚਹੋ ਜਿਹ ਠਵਰ ਤਹਾ ਹੀ ਦੀਜੀਐ।੧੦੨੭।

ਮਦ੍ਯ ਧਰਨਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ।
 ਹੰਤਾ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮੈ ਲਹੋ।
 ਹੋ ਕਹ੍ਯੋ ਚਹੋ ਇਨ ਜਹਾ ਤਹਾ ਇਨ ਕੋ ਕਹੋ।੧੦੨੮।

ਸਿੰਧੁਰਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਕਬਿ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ। ੧੦੨੯।

ਅਨਕਪਨੀ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਦਯੋ ਚਹੋ ਜਿਹ ਠਵਰੈ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੦੩੦।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ‘ਬਾਰਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਕਵੀਓ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਕਰੋ।੧੦੨੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਬਿਆਲਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਮੰਨੋ।੧੦੨੩।
 ਪਹਿਲਾਂ ‘ਇੰਭਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਵੀ ਕੁਲ ਸਮਝ ਲਵੋ।੧੦੨੪।
 ਪਹਿਲਾਂ ‘ਕੁੰਭਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜਾਣੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਨਿੱਤ ਮੁਖ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੋ।੧੦੨੫।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਕੁੰਜਰਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਕਹਿ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨੋ।੧੦੨੬।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਕਰਿਨੀ’ (ਹਾਥੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਉਤੇ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਕਵੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝੋ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ।੧੦੨੭।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਮਦ੍ਯ ਧਰਨਨੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਹੰਤਾ’ (ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ) ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਚਿਤ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤੋ।੧੦੨੮।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਸਿੰਧੁਰਨੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਬਖਾਨੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ।੧੦੨੯।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਅਨਕਪਨੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਜਿਥੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ।੧੦੩੦।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਾਗਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ। ੧੦੮੧।

ਹਰਿਨੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਅਉ।
ਹੋ ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਸੁ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਅਉ। ੧੦੮੨।

ਗਜਨੀ ਸਬਦ ਬਕਤ੍ਰੁ ਤੇ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਕਲ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੦੮੩।

ਚੌਪਈ

ਸਾਵਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਜਿਹ ਠਾ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੦੮੪।

ਮਾਤੰਗਨੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਵੈ। ਜਾ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁ ਕਬਿ ਮਿਲ ਜੋਵੈ। ੧੦੮੫।

ਆਦਿ ਗਇੰਦਨਿ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਰੁਚੈ ਤਹ ਕਹੀਐ। ੧੦੮੬।

ਦ੍ਰੁਮ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਕਛੁ ਜੀਅ ਜਾਨੋ। ੧੦੮੭।

ਬ੍ਰਿਛਾਂਤਕਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰੋ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਦਯੋ ਚਹੋ ਜਹ ਠਾ ਤਹ ਕਹੀਐ। ੧੦੮੮।

ਫਲਧਰ ਅਰਿਣੀ ਆਦਿ ਕਹੀਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ਜਹਾ ਚਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਬਖਾਨੋ। ੧੦੮੯।

ਫਲਦਾਇਕ ਅਰਿਣੀ ਅਹਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਰੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕ ਮਾਨੋ। ੧੦੯੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਗਨੀ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੁਘੜ-ਜਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨ ਕਰੋ। ੧੦੮੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿਨੀ' (ਗਜ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰ ਦਿਓ। ੧੦੮੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਜਨੀ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੦੮੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਵਜਨੀ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੦੮੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਤੰਗਨੀ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੧੦੮੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਇੰਦਨਿ' (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੦੮੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦ੍ਰੁਮ ਅਰਿ' (ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹਾਥੀ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੮੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਛਾਂਤਕਣੀ' (ਬ੍ਰਿਛ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੱਥਣੀਆਂ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੦੮੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਫਲਧਰ ਅਰਿਣੀ' (ਬ੍ਰਿਛ ਦੀ ਵੈਰਣ ਹੱਥਣੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝੋ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੦੮੯।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਫਲਦਾਇਕ ਅਰਿਣੀ' ਇਹ (ਸਬਦ) ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਾੜਾ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੯੦।

ਅਤਿਲ

ਧਰਾਧਰਨ ਅਰਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਤਿਨ ਚਹੇ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੦੯੧।

ਚੌਪਈ

ਧੂਰਿਰਾਟ ਅਰਿਣੀ ਪਦ ਭਾਖੇ। ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਰਾਖੇ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੇ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਪ੍ਰਮਾਨੇ। ੧੦੯੨।
ਫਲਪ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਹੁ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੦੯੩।
ਫਲਿ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਕਹਿ ਰਿਪੁ ਪਦ ਪੁਨਿ ਦਿਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਚਹੀਐ ਜਹਾ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੦੯੪।
ਤਰੁ ਅਰਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੇ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨਹੁ। ੧੦੯੫।
ਧਰਿਸ ਅਰਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦਿਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਯਾ ਕੇ ਬਿਖੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਜਾਨੇ। ੧੦੯੬।
ਬਿਰਛਰਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਅ ਲਹੀਐ। ਜਿਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਸੁ ਕਹੀਐ। ੧੦੯੭।
ਰਦਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ਜਿਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਸੁ ਭਨੀਜੈ। ੧੦੯੮।
ਰਦਨਛੰਦਨੀ ਅਰਿਣੀ ਭਾਖੇ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੇ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਜਾਨੇ। ੧੦੯੯।

ਅਤਿਲ

ਨਾਮ ਸਕਲ ਦੰਤਨ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਦੀਯੇ ਚਹੇ ਜਿਹ ਠਵਰ ਤਹਾ ਹੀ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੦੦।

ਚੌਪਈ

ਨ੍ਰਿਪਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੈ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਕਛੁ ਨਹੀ ਜਾਨੇ। ੧੧੦੧।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਧਰਾਧਰਨ ਅਰਿਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸਬਦ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੁਘੜੋ ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੦੯੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਧੂਰਿਰਾਟ ਅਰਿਣੀ’ (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੦੯੨।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਫਲਪ’ (ਬ੍ਰਿਛ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿ’ ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੦੯੩।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਫਲਿ’ ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਅਰਿ’ ਅਤੇ ਫਿਰ ‘ਰਿਪੁ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੦੯੪।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਤਰੁ ਅਰਿਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੦੯੫।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਧਰਿਸ ਅਰਿਣੀ’ (ਹਾਥੀ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੯੬।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਬਿਰਛਰਿਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਉਤੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੦੯੭।
ਪਹਿਲਾਂ ‘ਰਦਨੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੦੯੮।
(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਰਦਨਛੰਦਨੀ ਅਰਿਣੀ’ (ਹਾਥੀ-ਸੈਨਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੦੯੯।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਕਹੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ‘ਅਰਿਣੀ’ ਅਤੇ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਘੜ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਥੇ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੧੦੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਨ੍ਰਿਪਣੀ’ (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੦੧।

ਆਦਿ ਭੂਪਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ਜਿਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ। ੧੧੦੨।

ਅੰਤਲ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਆਮਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੦੩।
ਆਦਿ ਅਧਿਪਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੦੪।
ਧਰਦ੍ਰਿੜਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸੁਘਰ ਚਹੇ ਜਿਹਾ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੦੫।
ਆਦਿ ਅਧਿਪਨੀ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੧੦੬।
ਪਤਿਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨ ਸਤ੍ਰੁਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਹੋਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹਿਦੈ ਮੈ ਰਾਖੀਐ।
ਇਨ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕੁ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੧੦੭।

ਚੌਪਈ

ਭੂਪਤਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਜਵਨੈ ਠਵਰ ਰੁਚੈ ਤਹ ਕਹੀਐ। ੧੧੦੮।

ਆਦਿ ਭੂਪਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨਹੁ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ। ਜਿਹ ਠਾ ਰੁਚੈ ਸੁ ਤਹੀ ਪ੍ਰਮਾਨੇ। ੧੧੦੯।

ਅੰਤਲ

ਬਧਕਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਰੁਚਿ ਹੋਇ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੧੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਪਨੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੧੦੨।

ਅੰਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਆਮਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਅੰਤਰ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੦੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਧਿਪਨੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਅੰਤਰ ਨ ਸਮਝਣਾ। ੧੧੦੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਦ੍ਰਿੜਨੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੁਘੜ ਵਿਅਕਤੀਓ! ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਉਥੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੧੦੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਧਿਪਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਵਰਤਣਾ। ੧੧੦੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਤਿਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁਣੀ' (ਪਦ) ਉਚਾਰੋ। ਇਹ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਦਿਲ ਵਿਚ ਰਖ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੦੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਪਤਿਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚੰਗਾ ਲਗੇ, ਉਥੇ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੧੦੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੂਪਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਠੀਕ ਲਗੇ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੦੯।

ਅੰਤਲ

'ਬਧਕਰਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਮਨ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੧੦।

ਕਿੰਕਰਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਚਿਤਿ।
ਹੋ ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਇਹ ਨਾਮ ਦੇਹੁ ਭੀਤਰ ਕਬਿਤ। ੧੧੧੧।

ਚੌਪਈ

ਅਨੁਚਰਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਡਰੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਉਚਰੇ ਤਹਾ ਠਵਰ ਜਿਹ ਚਹੀਐ। ੧੧੧੨।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਅਨੁਗਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਹਨਨੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਹ ਜਹ ਸਬਦ ਚਹੀਜੈ ਤਹ ਤਹ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੧੩।
ਕਿੰਕਰਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਜੀਅ ਜਾਨਿ ਲੈ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੇ ਚਹੇ ਤਹੀ ਏ ਸਬਦ ਦੈ। ੧੧੧੪।

ਦੌਹਰਾ

ਪ੍ਰਤਨਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਲੀਜੈ ਸੁ ਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੧੧੧੫।
ਧੁਜਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਭਾਖੇ ਅੰਤਿ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਕੇ ਨਿਕਸਤ ਚਲੈ ਅਨੰਤ। ੧੧੧੬।
ਆਦਿ ਬਾਹਨੀ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅੰਤ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦੀਨ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜੈ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ। ੧੧੧੭।
ਕਾਮਿ ਆਦਿ ਸਬਦੇਚਰਿ ਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਸੁ ਦੇਹੁ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਚੀਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਲੇਹੁ। ੧੧੧੮।
ਕਾਮਿ ਆਦਿ ਸਬਦੇਚਰਿ ਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ। ੧੧੧੯।
ਆਦਿ ਬਿਰੂਥਨਿ ਸਬਦ ਕਹਿ ਅਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦੀਨ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਪ੍ਰਬੀਨ। ੧੧੨੦।
ਸੈਨਾ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ। ੧੧੨੧।
ਧਨੁਨੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹੁ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨ। ੧੧੨੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਿੰਕਰਣੀ' (ਦਾਸਾਂ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨੋ ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਠੀਕ ਲਗੇ, ਕਬਿੱਤਾ ਵਿਚ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੧੧।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਨੁਚਰਨੀ' (ਨੌਕਰ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝੋ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੧੨।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਨੁਗਨੀ' (ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਹਨਨੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੁਘੜ ਲੋਕ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੀਏ। ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝਣ, (ਇਹ) ਸਬਦ ਵਰਤ ਲੈਣ। ੧੧੧੩।

ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਖ ਤੋਂ 'ਕਿੰਕਰਣੀ' ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਘੜ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ਜਿਥੇ ਚਾਹਣ, ਇਸ ਸਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੀਏ। ੧੧੧੪।

ਦੌਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਤਨਾ' (ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਉਚਾਰ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਇਹ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਹੈ। ਕਵੀਓ! ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੧੧੧੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧੁਜਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਤੁਫੰਗ ਦੇ ਨਾਮ ਬਣਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ੧੧੧੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਹਨੀ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਪ੍ਰਬੀਨੋ, ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੧੧੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਮਿ' (ਕਵਚ-ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜ ਦਿਓ। (ਇਹ) ਪ੍ਰਬੀਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣੇਗਾ। ਸੂਝਵਾਨ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ। ੧੧੧੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਮਿ' ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ, (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੁਜਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੧੧੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਰੂਥਨਿ' (ਕਵਚਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਕਹਿ ਕੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਬੀਨ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੧੨੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੈਨਾ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸੁਜਾਨ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੧੨੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਨੁਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰ ਕੇ (ਫਿਰ) 'ਅਰਿਣੀ' (ਸਬਦ) ਅੰਤ ਉਤੇ ਜੋੜੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਜਾਨੋ! ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ੧੧੨੨।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਧਨੁਖਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੧੨੩।
 ਕੋਵੰਡਨੀ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਜਹਾ ਸਬਦ ਏ ਚਹੇ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੨੪।

ਚੌਪਈ

ਇਖੁਆਸਨੀ ਪਦਾਦਿ ਭਨੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜਹਿ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣਿਜਹਿ। ੧੧੨੫।
 ਕਾਰਮੁਕਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਧਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਬਖਾਨੇ। ੧੧੨੬।
 ਰਿਪੁ ਸੰਤਾਪਨਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕ ਨਹੀ ਕੀਜੈ। ੧੧੨੭।
 ਰਿਪੁ ਖੰਡਣਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਜਹ ਤਹ ਮਿਲਿ ਸੁਖਰੂਚ ਬਖਾਨੇ। ੧੧੨੮।
 ਦੁਸਟ ਦਾਹਨੀ ਆਦਿ ਭਨੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਤੁਮ ਲਖਿ ਪਾਵਹੁ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਬਤਾਵਹੁ। ੧੧੨੯।
 ਰਿਪੁ ਘਾਇਨੀ ਪਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਜੈ। ਜਉਨ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦੀਜੈ। ੧੧੩੦।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਚਾਪਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਖਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਜਹਾ ਚਾਹੀਐ ਸਬਦ ਸੁ ਤਹ ਤਹ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੩੧।
 ਪ੍ਰਤੰਚਨੀ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਹੇ ਨਿਸੰਕ ਸਭ ਠਉਰ ਨ ਗਨਤੀ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੩੨।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਨੁਖਨੀ' ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ।
 (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ
 ਭੇਦ ਨ ਸੋਚਣ। ੧੧੨੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੋਵੰਡਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ
 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਲੋੜ
 ਸਮਝੋ, ਇਹ ਸਬਦ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੨੪।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇਖੁਆਸਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ
 ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਇਸ
 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ੧੧੨੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਰਮੁਕਨੀ' (ਬਾਂਸ ਦੇ ਬਣੇ ਧਨੁਸ਼ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ
 ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ
 ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੨੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਪੁ ਸੰਤਾਪਨਿ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ
 ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੨੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਪੁ ਖੰਡਣਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ
 ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੁਖੜੋ! ਜਿਥੇ ਠੀਕ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਓ। ੧੧੨੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਸਟ ਦਾਹਨੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ'
 ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਸੀਂ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ
 ਕਰੋ। ੧੧੨੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਪੁ ਘਾਇਨੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ।
 (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੩੦।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਚਾਪਣੀ' (ਧਨੁਸ਼ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ
 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਝਵਾਨੋ ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ
 ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਉਥੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੧੩੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਤੰਚਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ
 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ
 ਸਭ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੩੨।

ਰੁਆਮਲ ਛੰਦ

ਸਤ੍ਰੁ ਭੰਜਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ। ਰਿਪੁ ਸਬਦੁ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨ।
ਸਭ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਪਛਾਨ। ਨਹਿ ਭੇਦ ਯਾ ਮਹਿ ਜਾਨ। ੧੧੩੩।

ਚੌਪਈ

ਹਰਿ ਸਕਤਣਿ ਪਦ ਆਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ਜਹੀ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦੀਜੈ। ੧੧੩੪।

ਅਤਿਲ

ਬਿਸਿਖ ਬਰਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਕਾਬਿ ਕਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੧੩੫।

ਚੌਪਈ

ਬਾਨ ਬਰਖਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਧਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜੈ। ਜਿਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਐ। ੧੧੩੬।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਬਾਨਨੀ ਸਬਦਹਿ ਅਭੂਲਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਹ ਸਬਦ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੩੭।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਪਨਚਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਰੁਚਿ ਜੈ ਜਹੀ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੧੩੮।

ਕੇਵੰਡਜਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਧਰੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਜਹਾ ਰੁਚੈ ਤੇ ਤਹੀ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੧੩੯।

ਇਖੁਆਸਜਨੀ ਆਦਿ ਭਣੀਐ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜੈ। ਜਵਨ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਤਹ ਦਿਜੈ। ੧੧੪੦।

ਰੁਆਮਲ ਛੰਦ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਭੰਜਣਿ (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੇ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ
ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੩੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿ ਸਕਤਣਿ' (ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ
ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ,
ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੩੪।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਸਿਖ (ਬਾਣ) ਬਰਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ
'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸਿਆਣੇ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਸਮਝਣ।
ਕਵੀ ਲੋਗ ਇਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਕਬਿੱਤਾ ਵਿਚ ਵਰਤਣ। ੧੧੩੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਨ ਬਰਖਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਜੋੜੇ।
(ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰ
ਦਿਓ। ੧੧੩੬।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਨਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਿਨਾ ਭੁਲੇ ਕਥਨ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ
ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ
ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੩੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਨਚਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ'
ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਰੁਚੀ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਹੀ
ਕਹੋ। ੧੧੩੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੇਵੰਡਜਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ ਬਾਣ ਧਾਰੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੇ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ
'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਿਤ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਕਥਨ
ਕਰੋ। ੧੧੩੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇਖੁਆਸਜਨੀ' (ਤੀਰ-ਕਮਾਨ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੇ। (ਫਿਰ)
ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੇ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਿਤ
ਕਰੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਵਰਤੋ। ੧੧੪੦।

ਅਤਿਲ

ਕਾਰਮੁਕਜਨੀ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਖਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਮੈ ਚਹੋ ਤਹਾ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੪੧।

ਰਿਪੁ ਤਾਪਣੀ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁ ਪਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਜਹਾ ਚਹੋ ਤਹ ਦੇਦੁ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੪੨।

ਆਦਿ ਚਾਪਣੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਹ ਚਾਹੋ ਤਿਹ ਠਵਰ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੪੩।

ਪਨਚ ਧਰਨਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੪੪।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਸੁਹਿਦਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੋ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਜਿਹ ਠਾ ਰੁਚੈ ਤਹੀ ਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੧੪੫।

ਅਤਿਲ

ਬਲਭਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕੁ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੧੪੬।

ਚੌਪਈ

ਸਾਖਾਇਨਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਧਰੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ਜਿਹ ਚਹੀਐ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣਿਜੈ। ੧੧੪੭।

ਪ੍ਰੀਤਮਣੀ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਨੈਕੁ ਨ ਮਿਥਿਆ ਜਾਨੋ। ੧੧੪੮।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਰਮੁਕਜਨੀ' (ਧਨੁਸ਼ ਬਾਣ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਪਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੋ। ਜਿਸ ਕਬਿਤਾ ਵਿਚ ਕਵੀਓ! ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੪੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਪੁ ਤਾਪਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੪੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਚਾਪਣੀ' ਸਬਦ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੧੪੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਨਚ ਧਰਨਨੀ' ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਵਰਤੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੪੪।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਹਿਦਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚੰਗਾ ਲਗੇ, ਉਥੇ ਕਹੋ। ੧੧੪੫।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਲਭਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਕ ਨ ਜਾਣੋ। ੧੧੪੬।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਖਾਇਨਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਹੀ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੪੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰੀਤਮਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਝੂਠ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੧੪੮।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਸੁਜਨਨੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਤਨਕ ਨਹੀ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੪੯।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਹਿਰਦਿਨੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮਾਝ ਲਹੁ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਮੈ ਰੁਚੈ ਤਹੀ ਤੇ ਨਾਮ ਕਹੁ। ੧੧੫੦।

ਚੌਪਈ

ਮਾਨੁਖਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਚਹੇ ਜਹਾ ਸਭ ਠਵਰ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੧੫੧।
 ਆਦਿ ਮਰਤਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਅੰਤਕ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ਜਿਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ। ੧੧੫੨।
 ਆਦਿ ਮਾਨੁਖਨੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੇ। ਤਾ ਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸੁ ਠਾਨੇ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ਜਿਹ ਚਾਹੇ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ। ੧੧੫੩।
 ਮਾਨਿਖਯਨੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ਰੁਚੈ ਜਹਾ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ। ੧੧੫੪।
 ਨਰਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਣ ਕੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕੁ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੧੫੫।
 ਮਾਨਵਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਦਿਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ਸਭਾ ਮਧਿ ਬਿਨੁ ਸੰਕ ਕਹੀਜੈ। ੧੧੫੬।

ਅਤਿਲ

ਪ੍ਰਿਥੀਰਾਟਨੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਇਨ ਕੇ ਕਹਤ ਨ ਸੰਕਾ ਮਨ ਮੈ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੫੭।

ਚੌਪਈ

ਛਿਤਣੀਸਣੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਕਹਿਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਸਭਾ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੧੫੮।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਜਨਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਪਦ ਕਹੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨੋ! ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੧੪੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਹਿਰਦਿਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਵਿਚੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣ। ਜਿਥੇ ਕਵੀ ਕਬਿੱਤਾ ਰਚਣ, ਉਥੇ ਵਰਤ ਲਏ। ੧੧੫੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨੁਖਨੀ' (ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਸਭ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੫੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਰਤਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਤਕ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੫੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨੁਖਨੀ' (ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝੋ, ਉਥੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੫੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨਿਖਯਨੀ' (ਪੈਦਲ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਿਤ ਕਰੋ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੫੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਰਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੫੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨਵਨੀ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਸੰਗ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੧੫੬।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਿਥੀਰਾਟਨੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਨ ਵਿਚ ਸੰਸਾ ਨ ਕਰੋ। ੧੧੫੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਛਿਤਣੀਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਣੀ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਡਟ ਕੇ ਕਹੋ। ੧੧੫੮।

ਛਤ੍ਰਿਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਜਾਨਹੁ। ੧੧੫੯।

ਛਮਿ ਇਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਡਾਰੋ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ਸਦਾ ਸੁਨਤ ਬੁਧਿਜਨਨ ਭਣੀਜੈ। ੧੧੬੦।

ਰੂਆਮਲ ਛੰਦ

ਧਰਤੀਸਣਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨ। ਅਰਿ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਮਾਨ।
ਸਭ ਚੀਨ ਨਾਮ ਤੁਫੰਗ। ਸਭ ਠਵਰ ਭਨਹੁ ਨਿਸੰਗ। ੧੧੬੧।

ਅਤਿਲ

ਸਧਵਲਧਰਿਸਣੀ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਅਮਿਤ ਪੁਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਬੁਧਿਜਨ ਸੁਨਤ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੬੨।

ਚੌਪਈ

ਬ੍ਰਿਖਭ ਧਰਿਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੋ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ਸਕਲ ਸਭਾ ਤੇ ਸੁਣਤ ਭਣਿਜੈ। ੧੧੬੩।

ਧਾਵਲੇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਠਾਨੋ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੀਐ। ਸਕਲ ਬੁਧਿਜਨ ਸੁਨਤ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੧੬੪।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਧਵਲਇਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਗੁਨੀਜਨਨ ਕੀ ਸਭਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੬੫।
ਪ੍ਰਿਥਮ ਬ੍ਰਿਖਭਣੀਇਸਣੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚੀਨ ਲੈ ਚਤੁਰ ਚਿਤ।
ਹੋ ਕਾਬਿ ਕਥਾ ਮੈ ਦੀਜੈ ਅਉ ਭੀਤਰ ਕਬਿਤ। ੧੧੬੬।

ਗਾਵਿਸਇਸਣੀ ਅਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਅਹਿ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਅਹਿ। ੧੧੬੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਛਤ੍ਰਿਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਅੰਤਰ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੫੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਛਮਿ ਇਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਬੁੱਧੀਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੧੬੦।

ਰੂਆਮਲ ਛੰਦ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਤੀਸਣਿ' (ਸਬਦ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸਭ ਥਾਂ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿਓ। ੧੧੬੧।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਵਲ ਧਰਿਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਪਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਤੁਰ ਲੋਗੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਣਦੇ ਹੋਇਆਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੧੬੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਖਭ ਧਰਿਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸਭ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਹੋ। ੧੧੬੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਾਵਲੇਸਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸਾਰੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਣਦੇ ਹੋਇਆਂ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੧੬੪।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਵਲ ਇਸਣੀ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਦਾ ਗੁਣੀ-ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੧੬੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਖਭਣੀ ਇਸਣੀ' (ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਕਥਾ ਜਾਂ ਕਬਿਤਾ ਵਿਚ ਵਰਤੋ। ੧੧੬੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਾਵਿਸ ਇਸਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਬਿਤਾ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੬੭।

ਭੁਵਿਸਣੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੬੮।

ਚੌਪਈ

ਉਰਵਿਸਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜਹਿ। ਸਰਬ ਠਵਰ ਬਿਨੁ ਸੰਕ ਭਣਿਜਹਿ। ੧੧੬੯।

ਜਗਤੀਸਣੀ ਪਦਾਦਿ ਬਖਾਨੇ। ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਤਿਹ ਠਾਨੇ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀ ਨ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁ। ੧੧੭੦।

ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਧਰੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭਲਹਿ ਲਿਜਹਿ। ਸਭਨ ਸੁਨਤ ਬਿਨੁ ਸੰਕ ਭਣਿਜਹਿ। ੧੧੭੧।

ਅਠਿਤਲ

ਬਸੁਧੇਸਣੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਚੀਨ ਲੈ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਸਬਦ ਵੈ ੧੧੭੨।

ਬੇਸੁੰਧੁਰਾਏਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੋ ਠਾਨੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਲੀਜੀਅਹਿ।
ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੇ ਚਹੋ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਅਹਿ। ੧੧੭੩।

ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਬਦ ਕੋ ਭਾਖੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਸਕਲ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਜਹਾ ਜਹਾ ਚਹੀਐ ਪਦ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੧੭੪।

ਚੌਪਈ

ਸਾਮ੍ਹੰਦ੍ਰਣੀ ਏਸਣੀ ਕਹੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਗਹੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸੁਜਨ ਜਨ। ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਬੀਚ ਸਕਲ ਮਨਿ। ੧੧੭੫।

ਸਾਮ੍ਹੰਦ੍ਰਣੀਏਸਣੀ ਭਾਖੇ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਰਾਖੇ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ਸਕਲ ਸੁਕਬਿਜਨ ਸੁਨਤ ਭਣਿਜੈ। ੧੧੭੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਭੁਵਿਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ੧੧੬੮।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਰਵਿਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਬਿਨਾ ਸੰਗ ਸਭ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੧੬੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਗਤੀਸਣੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੭੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸਭ ਦੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਰੋ। ੧੧੭੧।

ਅਠਿਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁਧੇਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਜਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ੧੧੭੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬੇਸੁੰਧੁਰਾਏਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਜਨ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝਣਾ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੁਣ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰਨਾ। ੧੧੭੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁਮਤੇਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸਿਆਣਿਓ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ ਇਸ ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਵਰਤੋ। ੧੧੭੪।

ਚੌਪਈ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਸਾਮ੍ਹੰਦ੍ਰਣੀ ਏਸਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਰੋ। (ਉਸ ਦੇ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਜਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੧੭੫।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਸਾਮ੍ਹੰਦ੍ਰਣੀ ਏਸਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਵੀਓ! ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਓ। ੧੧੭੬।

ਅਚਲਾਇਸਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜੈ। ਜਵਨ ਠਵਰ ਚਹੀਐ ਹ ਦੀਜੈ। ੧੧੭੭।

ਵਿਪਲੀਸਿਣੀ ਪਦਾਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਧਾਰੋ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕ ਜਾਨੋ। ੧੧੭੮।

ਅਤਿਲ

ਆਦਿ ਸਾਗਰਾ ਸਬਦ ਬਖਾਨਨ ਕੀਜੀਐ।
ਏਸ ਦਰਨੀ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਚੋ ਤਹ ਦੀਜੀਐ। ੧੧੭੯।
ਮਹਾਅਰਣਵੀ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਪਤਿ ਮਰਦਨੀਹ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਡਾਰੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਯ ਰਾਖਅਹਿ।
ਹੋ ਸਕਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਭਾਖੀਅਹਿ। ੧੧੮੦।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਸਿੰਧੁਣੀ ਸਬਦ ਭਣੀਜੈ। ਪਤਿ ਅਰਦਨੀ ਪਦਾਂਤ ਕਹੀਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੋ। ਸਕਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤੇ ਕਹੋ। ੧੧੮੧।

ਨੀਰਾਲਯਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੋ। ਨਾਇਕ ਅਰਿਣੀ ਪੁਨਿ ਪਦ ਧਰੋ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀਕੁ ਨ ਜਾਨੋ। ੧੧੮੨।

ਆਦਿ ਜਲਾਲਯਨੀ ਪਦ ਦਿਜੈ। ਪਤਿ ਅਰਿਣੀ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਸਕਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਸੁਨਤ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੧੮੩।

ਬਾਰਿਧਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਪਤਿ ਅਰਿ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੋ ਧਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ। ਸਕਲ ਗੁਨਿ ਜਨਨ ਸੁਨਤ ਭਨੀਜੈ। ੧੧੮੪।

ਧਰਾਏਸਣੀ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹਿ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਪਦ ਗਹਿ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹਿਜੈ। ਸੰਕ ਛੋਰਿ ਬਿਨ ਸੰਕ ਭਣਿਜੈ। ੧੧੮੫।

ਲੋਰਭਰੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਮਥਣੀ ਕਹੁ ਧਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨਹੁ। ਸੰਕ ਛੋਰਿ ਬਿਨੁ ਸੰਕ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੧੮੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਚਲਾ ਇਸਣੀ' (ਸੈਨਾ) (ਪਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ੧੧੭੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਵਿਪਲੀਸਿਣੀ' (ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੭੮।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਗਰਾ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਏਸ ਦਰਨੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੁਘਰੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਵਰਤੋ। ੧੧੭੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਹਾਅਰਣਵੀ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ 'ਪਤਿ ਮਰਦਨੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਰਖੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਜਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਹੋ। ੧੧੮੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਿੰਧੁਣੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਪਤਿ ਅਰਦਨੀ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੮੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨੀਰਾਲਯਨੀ' (ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਨਾਇਕ ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਰਤੀ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੧੮੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਲਾਲਯਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਪਦ ਰਖੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਪਤਿ ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸਾਰੇ ਸੁਜਾਨੋ! ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੧੮੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਿਧਣੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਪਤਿ ਅਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੁਣੀ ਜਨੋ! ਸੁਣ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੮੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਧਰਾਏਸਣੀ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੰਕ ਛਡ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੮੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਰਭਰੇਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੰਕ ਛਡ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੧੮੬।

ਗੋਰਾ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੈ। ਏਸ ਅੰਤਕਣੀ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੈ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੇ। ਜਹਾ ਰੁਚੈ ਤਿਹ ਠਵਰ ਪ੍ਰਮਾਨੇ। ੧੧੮੭।
 ਅਵਨੇਸਣੀ ਪਦਾਦਿ ਕਹੀਜੈ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦੀਜੈ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਭੈ ਨਿਵਾਰਿ ਨਿਰਭੈ ਹੁਇ ਕਹੀਐ। ੧੧੮੮।
 ਦਿਗਜਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਏਸਾਰਦਨੀ ਅੰਤਿ ਕਹੀਜੈ।
 ਸਕਲ ਸੁਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚੀਨਹੁ। ਜਹ ਚਾਹੇ ਤਹ ਕਹੇ ਪ੍ਰੀਬਨਹੁ। ੧੧੮੯।
 ਕੁੰਭਿਨਾਸਨੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਧਰੀਐ।
 ਸਭੈ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੇ। ਯਾ ਮਹਿ ਬੁਠ ਨੈਕ ਨਹੀ ਜਾਨੇ। ੧੧੯੦।
 ਮਹਿਏਸਣੀ ਪਦਾਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਸਮਹਿ ਦਿਜੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹੀਜੈ। ਜਹ ਹੀ ਚਹੇ ਤਹੀ ਲੈ ਦੀਜੈ। ੧੧੯੧।
 ਮੇਦਣੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਘਾਰੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਧਰੀਐ।
 ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਹੀ। ਚਾਹੇ ਜਹਾ ਉਚਰਹੁ ਤਬ ਹੀ। ੧੧੯੨।

ਅੰਤਿਲ

ਬਸੁੰਧਰੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਸਬਦ ਦਾਹਨੀ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਝ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਅਹਿ। ੧੧੯੩।

ਚੌਪਈ

ਸੁੰਧਰੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਧਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਅਧਿਕ ਗੁਨਿਜਨਨ ਸੁਨਤ ਭਨੀਜੈ। ੧੧੯੪।
 ਨਰਾਧਿਪਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਮਥਣੀ ਪਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਧਰਿਜੈ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਕਬਿ ਜਨ ਸੁਨਤੇ ਕਹੀਐ। ੧੧੯੫।

ਅੰਤਿਲ

ਅੰਤਿਲ ਮਾਨੁਖੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਤਕਨੀ ਸਬਦਾਦਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸੰਕਾ ਤਿਆਗ ਉਚਰੀਐ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨੀਐ। ੧੧੯੬।
 ਦੇਸਏਸਣੀ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅੰਤਿ ਅਰਦਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤੁ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੧੯੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗੋਰਾ' (ਪ੍ਰਿਥਵੀ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਏਸ ਅੰਤਕਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੮੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਵਨੇਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਭੈ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਡਟ ਕੇ ਕਰੋ। ੧੧੮੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿਗਜਨੀ' (ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਏਸਾਰਦਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਪ੍ਰੀਬਨੋ! ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੧੮੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੁੰਭਿਨੇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਠ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੧੯੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਹਿ ਏਸਣੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਅੰਤ ਵਿਚ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ ਉਥੇ ਹੀ ਵਰਤ ਲਵੋ। ੧੧੯੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੈਦਣੇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਘਾਰੀ' (ਨਾਸ਼ਕ) ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਤਦ ਉਚਾਰ ਦਿਓ। ੧੧੯੨।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁੰਧਰੇਸਣੀ' (ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਦਾਹਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੯੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਸੁੰਧਰੇਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਅਧਿਕ ਗੁਣੀ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੧੯੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਰਾਧਿਪਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਕਵੀ ਜਨੋ! (ਇਸ ਨੂੰ) ਸੁਣ ਕੇ ਕਬਿਤਾ ਵਿਚ ਵਰਤੋ। ੧੧੯੫।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨੁਖੇਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਤਕਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ੧੧੯੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੇਸ ਏਸਣੀ' (ਦੇਸ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਦਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੧੯੭।

ਜਨਪਦੇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅੰਤਿਯੰਤਕਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਚਹੀਅਹਿ ਠਵਰ ਜਹਾ ਸੁ ਤਹਾ ਤੇ ਦੀਜੀਅਹਿ। ੧੧੯੮।

ਮਾਨਵੇਦੁਣੀ ਪਦ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅੰਤਿਯੰਤਕਨੀ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਤਿਹ ਚਿਤ ਮਹਿ।
 ਹੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਇਸੀ ਕਰ ਮਿਤ ਮਹਿ। ੧੧੯੯।

ਲੋਕਏਦੁਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਹਰਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਸਭ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖਯੋ ਕੀਜੀਅਹਿ। ੧੨੦੦।

ਚੌਪਈ

ਲੋਕਰਾਜਨੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਦਿਜੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਮਾਠ ਕਹੀਜੈ। ੧੨੦੧।

ਦੇਸੇਸਨੀ ਰਵਣਨੀ ਭਾਖੋ। ਅੰਤਿ ਅੰਤਕਨੀ ਸਬਦਹਿ ਰਾਖੋ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਸੁ ਕਬਿਜਨਨ ਕੇ ਸੁਨਤ ਭਨੀਜੈ। ੧੨੦੨।

ਬਿਰਾ ਭਾਖਿ ਇਸਣੀ ਪੁਨਿ ਭਾਖੋ। ਅੰਤਿ ਅੰਤਕਨੀ ਪਦ ਕਹੁ ਰਾਖੋ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਨ ਮਾਝ ਭਣਿਜੈ। ੧੨੦੩।

ਅਤਿਲ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਸਪੀ ਇਸਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅੰਤਿਯੰਤਕਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੰਕਾ ਤਿਆਗਿ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੦੪।

ਆਦਿ ਨਾਮ ਨਾਗਨ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਬਹੁਰਿ ਘਾਤਨੀ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੨੦੫।

ਸਰਪ ਤਾਤਣੀ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਭ ਕਬਿਤਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਨਿਭਰੁ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੦੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਨਪਦੇਸਣੀ' (ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਤਕਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ੧੧੯੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਨਵੇਦੁਣੀ' (ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਅੰਤਿਯੰਤਕਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਚਿਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਹ) ਗੱਲ ਭੂਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ੧੧੯੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਲੋਕਏਦੁਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਹਰਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਲੋਕ ਰਾਜਨੀ' (ਰਾਜ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸਸਤ੍ਰਾਂ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ੧੨੦੧।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਦੇਸੇਸਨੀ ਰਵਣਨੀ' (ਰਾਜੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਸੈਨਾ) (ਸ਼ਬਦ) ਕਰੋ। ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅੰਤਕਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। ਕਵੀ ਜਨੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਰਾ' ਫਿਰ 'ਇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਤਕਨੀ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਸਸਤ੍ਰਾਂ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੩।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਾਸਪੀ ਇਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅੰਤਕਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਗਨ' ਦਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਮਗਰੋਂ 'ਘਾਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਜਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲੈਣ। ੧੨੦੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਰਪ ਤਾਤਣੀ' (ਸੱਪਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਇਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨੋ ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੬।

ਇੰਦ੍ਰੋਂਦ੍ਰਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐਹਿ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐਹਿ। ੧੨੦੭।

ਚੌਪਈ

ਦੇਵਦੇਵਣੀ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਏਸਰਾਂਤਕਨ ਪੁਨਿਪਦ ਧਰੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਕਹੀਐ। ੧੨੦੮।

ਅਠਿਤਲ

ਸਕ੍ਰੁਤਾਤ ਅਰਿਣੀ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਮਥਣੀਤਾਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਯੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
ਹੋ ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਭੀਤਰ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੦੯।

ਸਤਕ੍ਰੁਤੋਸਣੀ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਤਾ ਕੇ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਡਾਰੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਗੁਨਿਜਨਨ ਸੁਨਤ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੧੦।

ਚੌਪਈ

ਸਚੀਪਤਿਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੇ। ਮਥਣੀ ਸਬਦ ਅੰਤ ਕੇ ਰਾਖੇ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਐ। ਦੇਸ ਦੇਸ ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਟ ਭਨੀਐ। ੧੨੧੧।

ਅਠਿਤਲ

ਸਕੰਦ੍ਰਨਤਾਤਣੀ ਏਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਚਤਰ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਬਿਨਾ ਕਪਟ ਤਿਨ ਲਖੇ ਨ ਕਪਟ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੨੧੨।

ਕਊਸਕੋਸਣੀ ਇਸਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
ਮਥਣੀ ਤਾਕੇ ਅਘਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
ਹੋ ਕਹੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀਐ। ੧੨੧੩।

ਚੌਪਈ

ਬਾਸਵੇਸਣੀ ਅਦਿ ਭਣਿਐ। ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਅਰਿਣੀ ਤਿਹ ਦਿਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਜੀਯ ਜਾਨੇ। ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਬਖਾਨੇ। ੧੨੧੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇੰਦ੍ਰੋਂਦ੍ਰਣੀ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਕਸ਼ਯਪ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ ਕਵੀਓ !) ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੦੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੇਣ ਦੇਵਣੀ' (ਕਸ਼ਯਪ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਏਸਰਾਂਤਕਨ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੇ। ਸੰਗ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ (ਇਸ ਦਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੦੮।

ਅਠਿਤਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਕ੍ਰੁ ਤਾਤ ਅਰਿਣੀ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਸ਼ਯਪ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹੋ। ੧੨੦੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ ਕਿਤ੍ਰੋਸਣੀ ਇਸਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਸਾਰੇ ਗੁਣੀ ਜਨੋ! (ਇਸ ਦਾ) ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੧੦।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਚੀ ਪਤਿਸਣੀ ਇਸਣੀ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਸ਼ਯਪ ਦੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਦੇਸ ਦੇਸਾਂਤਰ ਵਿਚ (ਇਸ ਦਾ) ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੧੧।

ਅਠਿਤਲ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਸਕੰਦ੍ਰਨ (ਇੰਦਰ) ਤਾਤਣੀ ਏਸਣੀ' (ਸਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚਤੁਰ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੧੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਊਸਕੋਸਣੀ ਇਸਣੀ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਸੈਨਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਬਚਨ ਨੂੰ ਸਚ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨੋ। ੧੨੧੩।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਸਵੇਸਣੀ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਧਰਤੀ) (ਸਬਦ) ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੧੪।

ਅਤਿਲ

ਬਰਹਾ ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁ ਚਿਤ ਮੈ ਜਾਨੀਐ।
ਸੰਕ ਤਿਆਗਿ ਨਿਰੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸਤਿ ਸੁ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ ਮਾਨੇ ਲੀਜੀਐ। ੧੨੧੫।

ਦੋਹਰਾ

ਮਘਵੇਸਰਣੀ ਇਸਰਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਪਦਹਿ ਉਚਾਰ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈਂ ਲੀਜੈ ਸੁਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੧੨੧੬।
ਮਾਤਲੇਸਣੀ ਏਸਣੀ ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਤ ਹੈ ਲੀਜਹਿ ਸੁਕਬਿ ਸੁ ਧਾਰ। ੧੨੧੭।

ਚੌਪਈ

ਜਿਸਨਏਸਣੀ ਆਦਿ ਭਣਿਜੈ। ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ ਅੰਤਿ ਕਹਿਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਦੀਜੈ ਤਵਨ ਠਵਰ ਜਹ ਚਹੀਐ। ੧੨੧੮।

ਅਤਿਲ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੁਰੰਦਰ ਇਸਣੀ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਅਹਿ।
ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਅਹਿ। ੧੨੧੯।

ਬਜ੍ਜਧਰਿਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ।
ਸੰਕ ਤਯਾਗ ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਸਬਦ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਕਿਸੀ ਸੁਕਬਿ ਕੀ ਕਾਨ ਮਨ ਮੈ ਆਨੀਐ। ੧੨੨੦।

ਤੁਰਾਖਾਤ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਪਦ ਭਾਖੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਯੈ ਪਹਿਚਾਨੀਅਹਿ।
ਹੋ ਚਤੁਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਅਹਿ। ੧੨੨੧।

ਇੰਦ੍ਰਣੀਇੰਦ੍ਰਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਯ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੨੨।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਰਹਾ (ਇੰਦਰ) ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ' ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਚਿਤ ਵਿਚ ਜਾਣੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਮੇਰੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸਚ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨੋ। ੧੨੧੫।

ਦੋਹਰਾ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਘਵੇਸਣੀ ਇਸਰਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਕਵੀ (ਮਨ ਵਿਚ) ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣ। ੧੨੧੬।
(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਮਾਤਲੇਸਣੀ' (ਮਾਤਲ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਇੰਦਰ ਦੀ ਧਰਤੀ) ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਤੇ 'ਏਸਣੀ ਮਥਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਹ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਵੀਓ! (ਇਸ ਨੂੰ) ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੨੧੭।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਿਸਨ (ਇੰਦਰ) ਏਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਵਰਤੋ। ੧੨੧੮।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੁਰੰਦਰ (ਇੰਦਰ) ਇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੧੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਜ੍ਜ ਧਰਿਸਣੀ ਅਰਿਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੁਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਵਲੋਂ ਨੁਕਸ ਕਢਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤੁਰਾਖਾਤ (ਇੰਦਰ) ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇੰਦ੍ਰਣੀ ਇੰਦ੍ਰਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਹੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਵੀ ਲੋਗੋ! ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੨੨।

ਉਚਸ੍ਰਿਵਾਇਸ ਏਸ ਏਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਇਸਣੀ ਕਹਿ ਕੈ ਅਰਿਣੀ ਪਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਅਮਿਤ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗ ਨਿਰਸੰਕ ਹੁਇ ਸਦਾ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੨੩।

ਹਯਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਨਿਡਰ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਝ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੨੪।

ਗਾਜਰਾਜ ਰਾਜਨਨੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨ ਨੈਕੁ ਹੂੰ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੨੫।

ਅਸ੍ਰ ਏਸ ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਤਾ ਕੇ ਮਥਣੀ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਡਾਰੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੰਕ ਤਿਆਗਿ ਨਿਰਸੰਕ ਉਚਾਰ੍ਯੋ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੨੬।

ਬਾਹਰਾਜ ਰਾਜਨਣੀ ਰਾਜਨਿ ਭਾਖੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਯੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੨੭।

ਤੁਰੰਗ ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹਿ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਗਹਿ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਗੁਨਿਜਨਨ ਸੁਨਤ ਨਿਸੰਕ ਭਣੀਜੀਐ। ੧੨੨੮।

ਆਇਸ ਪਤਿ ਪਿਤਣੀ ਪਦ ਕਹੀਐ।
 ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਸਬਦਹਿ ਲਹੀਐ।
 ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਨੀਐ।
 ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭਨੀਐ। ੧੨੨੯।

ਬਾਜਰਾਜ ਕੇ ਸਭ ਹੀ ਨਾਮ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਪ੍ਰਭਣੀ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਬਹੁਰਿ ਪਦ ਠਾਨਿ ਕੈ।
 ਅਰਿਣੀ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਜਵਨ ਸਬਦ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੩੦।

ਹਸਤੀ ਏਸ ਪ੍ਰਭ ਪਿਤਣੀ ਗ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਰਾਖੀਐ।
 ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਜਵਨ ਕਵਿਤ ਮੈ ਚਹੋ ਸੁ ਪਦ ਤਹ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੩੧।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਉਚਸ੍ਰਿਵਾਇਸ (ਇੰਦਰ) ਏਸ ਏਸਣੀ, (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ‘ਇਸਣੀ’ ਕਹਿ ਕੇ ‘ਅਰਿਣੀ’ ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਦਾ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ (ਇਸ ਦਾ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੩।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਹਯਣੀ (ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਉੱਚਸ੍ਰੁਵਾ) ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ’ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੪।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਗਾਜ ਰਾਜ (ਇੰਦਰ) ਰਾਜਨਨੀ ਪ੍ਰਭਣੀ’ (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਮਥਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੨੨੫।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਅਸ੍ਰਏਸ (ਉੱਚਸ੍ਰੁਵਾ ਘੋੜਾ) ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣਿ’ (ਸ਼ਬਦ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ‘ਮਥਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦੀ) ਸੰਕਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੬।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਬਾਹਰਾਜ (ਇੰਦਰ) ਰਾਜਨਣੀ ਰਾਜਨਿ’ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਅਰਿਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ ਕਵੀਓ!) ਕਬਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੭।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਤੁਰੰਗ ਏਸਣੀ ਇਸਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ’ (ਸ਼ਬਦ) ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ‘ਸਤ੍ਰੁ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਗੁਣੀ ਜਨੋ! ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਸੰਗ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੮।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਆਇਸ (ਬਜ੍ਰ) ਪਤਿ ਪਿਤਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ‘ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। (ਕਵੀ ਲੋਗੋ! ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੨੨੯।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਬਾਜ ਰਾਜ’ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ‘ਪ੍ਰਭਣੀ ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ’ ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) ‘ਅਰਿਣੀ’ ਕਹਿ ਕੇ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੩੦।

(ਪਹਿਲਾਂ) ‘ਹਸਤੀ ਏਸ (ਐਰਾਵਤ) ਪ੍ਰਭ ਪਿਤਣੀ ਗ੍ਰਭਣੀ’ (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ‘ਅਰਿਣੀ’ ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਕਬਿੱਤਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੩੧।

ਦੰਤਿ ਰਾਟ ਪ੍ਰਭ ਪਿਤ ਸੁਤਣੀ ਪਦ ਭਾਖਿ ਕੈ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖਿ ਕੈ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਚਹੀਐ ਦੀਜੀਐ ਜਹਾ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੩੨।
 ਦੁਰਦ ਰਾਟ ਰਾਟਿਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਉਚ੍ਰਯੋ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੩੩।
 ਦ੍ਰਿਪਿ ਇਸ ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਚਹੋ ਸਬਦ ਤੁਮ ਜਹਾ ਨਿਡਰ ਤਹ ਠਾਨੀਐ। ੧੨੩੪।
 ਪਦਮੀ ਇਸ ਇਸਰਾਟਿਨ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਪਹਿਚਾਨੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਅਹਿ। ੧੨੩੫।
 ਬਾਰਣੇਦ੍ਰੁ ਏਂਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਆਦਿ ਕਹਿ।
 ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰ ਗਹਿ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਤਿ ਕਰ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸੰਕਾ ਤ੍ਰਯਾਗਿ ਉਚਾਰ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨੀਐ। ੧੨੩੬।
 ਬ੍ਰਯਾਲਹ ਪਤਿ ਪਤਣੀ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਹੀਜੀਐ।
 ਅਰਦਨ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਅਮਿਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਅਹੁ।
 ਹੋ ਜਵਨ ਠਵਰ ਮੈ ਚਹੀਐ ਤਹੀ ਬਖਾਨੀਅਹੁ। ੧੨੩੭।
 ਇੰਭਸੇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਹੰਤ੍ਰੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੩੮।
 ਕੁੰਭੀਏਸ ਇਸ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨ ਕਰ।
 ਹੋ ਜੋ ਪੂਛੈ ਦੀਜੀਅਹੁ ਤਿਹ ਤੁਰਤ ਬਤਾਇ ਕਰ। ੧੨੩੯।
 ਕੁੰਜਰੇਸ ਇਸ ਪਿਤਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ।
 ਹੰਤ੍ਰੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਸੰਕ ਭਣੀਜੀਐ। ੧੨੪੦।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਦੰਤਿ ਰਾਟ (ਐਰਾਵਤ) ਪ੍ਰਭਪਿਤ ਸੁਤਣੀ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ ਵਰਤੋ, ਵਿਅਰਥ ਨ ਕਰੋ। ੧੨੩੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੁਰਦ ਰਾਟ (ਐਰਾਵਤ) ਰਾਟਿਸਣੀ ਇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਰੋ। 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਵੀ ਜਨੋ! ਕਬਿੱਤਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੩੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦ੍ਰਿਪਿ ਇਸ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸਣੀ ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਇਸ ਦੀ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ ਕਰੋ। ੧੨੩੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਦਮੀ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸ ਇਸਰਾਟਿਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਪੁਰਸ਼ੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੩੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਰਣੇਦ੍ਰੁ (ਐਰਾਵਤ) ਏਂਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਚ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚ ਸੰਕਾ ਨ ਮੰਨੋ। ੧੨੩੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਯਾਲਹ (ਐਰਾਵਤ) ਪਤਿ ਪਤਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਦਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਅਮਿਤ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। ਜਿਥੇ ਚਾਹੋ, ਉਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੩੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇੰਭਸੇਸਣੀ ਇਸਣੀ ਇਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਹੰਤ੍ਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੩੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਕੁੰਭੀਏਸ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸ ਇਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਛੇ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਦਸ ਦਿਓ। ੧੨੩੯।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਕੁੰਜਰੇਸ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸ ਪਿਤਣੀ ਪ੍ਰਭਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਹੰਤ੍ਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੪੦।

ਕਰੀਏਂਦ੍ਰੁ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਪਤਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੇਹੁ ਪਛਾਨਿ ਕੈ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਬੀਚ ਦੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨਿ ਕੈ। ੧੨੪੧।

ਤਰੁ ਅਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਭਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਜਹ ਜਹ ਚਹੀਐ ਸਬਦ ਤਹੀ ਤੇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੪੨।

ਸਉਡਿਸਇਸ ਇਸ ਇਸਣੀ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਯਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਭੇਦ ਨੈਕੁ ਨਹੀ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੪੩।

ਸਿੰਧੁਰੇਸ ਇਸ ਪਿਤ ਕਹਿ ਪ੍ਰਭਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਦੋਹਰਨ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੪੪।

ਅਨਕਪੇਂਦ੍ਰੁ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੪੫।
ਨਾਗਿਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਇਸਣਿ ਏਸਣੀ ਭਾਖੀਐ।
ਮਥਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਪੁਸਤਕ ਪੋਥਨਿ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੪੬।

ਹਰਿਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿਣੀ ਆਦਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੪੭।

ਚੌਪਈ

ਗਜਪਤਿ ਨ੍ਰਿਪਣੀ ਨ੍ਰਿਪਣਿ ਭਣਿਜੈ। ਨ੍ਰਿਪਣੀ ਅਰਿਣੀ ਪੁਨਿ ਪਦ ਦਿਜੈ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਦੋਹਾ ਮਾਝ ਚਉਪਈ ਕਹੀਐ। ੧੨੪੮।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਕਰੀਏਂਦ੍ਰੁ (ਐਰਾਵਤ) ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਪਤਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੪੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਰੁ ਅਰਿ ਪ੍ਰਭੁ (ਐਰਾਵਤ) ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਭਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੨੪੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਉਡਿਸਇਸ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸ ਇਸਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਕ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੨੪੩।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਸਿੰਧੁਰੇਸ (ਐਰਾਵਤ) ਇਸ ਪਿਤ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਪ੍ਰਭਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਹਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੪੪।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਅਨਕਪੇਂਦ੍ਰੁ (ਐਰਾਵਤ) ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ ਇੰਦ੍ਰੁਣੀ' ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਲਵੋ। ਕਵੀਓ! ਇਸ ਦਾ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੪੫।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਨਾਗਿਨਾਹਿ (ਐਰਾਵਤ) ਨਾਹਿ ਇਸਣਿ ਏਸਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਮਥਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੪੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹਰਿ ਪਤਿ' (ਐਰਾਵਤ) 'ਪਤਿ ਪਤਿ ਪਤਿਣੀ' (ਸ਼ਬਦ) ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਲੋਗੋ! ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਰੋ। ੧੨੪੭।

ਚੌਪਈ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਗਜਪਤਿ (ਐਰਾਵਤ) ਨ੍ਰਿਪਣੀ ਨ੍ਰਿਪਣਿ' ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਨ੍ਰਿਪਣੀ ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਦੋਹਰਾ ਅਤੇ ਚੌਪਈ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੪੮।

ਅਤਿਲ

ਸਾਵਜ ਨ੍ਰਿਪ ਨ੍ਰਿਪ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨ੍ਰਿਪਣਨੀ ਭਾਖੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਸਬਦ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਅਮਿਤ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਉਚਾਰਯੋ ਕੀਜੀਐ। ੧੨੪੯।

ਚੌਪਈ

ਆਦਿ ਸਬਦ ਮਾਤੰਗ ਭਣੀਜੈ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਕੋ ਦੀਜੈ।
ਅਰਿਣੀ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੨੫੦।

ਆਦਿ ਗਯੰਦਨ ਸਬਦ ਉਚਰੀਐ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦਹਿ ਧਰੀਐ।
ਅਰਿਣੀ ਸਬਦ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹ ਦਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੧੨੫੧।

ਬਾਜ ਸਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੈ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੋ। ਯਾ ਮੈ ਭੇਦ ਰਤੀਕੁ ਨ ਜਾਨੋ। ੧੨੫੨।

ਬਾਹ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦਹਿ ਧਰੀਐ।
ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਚਹੀਐ ਜਿਹ ਠਾ ਤਿਹ ਠਾ ਕਹੀਐ। ੧੨੫੩।

ਤੁਰੰਗ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਾਰੋ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਕਹੁ ਡਾਰੋ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲਹੀਜੈ। ਰੁਚੈ ਜਹਾ ਤਿਹ ਠਵਰ ਭਣੀਜੈ। ੧੨੫੪।

ਹੈ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੋ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦਹਿ ਠਾਨੋ।
ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਜੈ। ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝ ਭਣੀਜੈ। ੧੨੫੫।

ਥਰੀ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਕਹੀਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੋ। ੧੨੫੬।

ਦੇਵ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨਿ ਠਾਨਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੋ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹੀਜੈ। ੧੨੫੭।

ਅਮਰ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨਿ ਡਾਰਹੁ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲੀਜੈ। ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਭੀਤਰ ਦੀਜੈ। ੧੨੫੮।

ਨ੍ਰਿਜਰ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਤੀਨ ਬਾਰ ਪੁਨਿ ਧਰੀਐ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ਸੰਕ ਛਾਡਿ ਨਿਰਸੰਕ ਬਖਾਨਹੁ। ੧੨੫੯।

ਬਿਬੁਧ ਸਬਦ ਕੋ ਆਦਿ ਭਣੀਜੈ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਅਹਿ। ਸੰਕਾ ਤਿਆਗਿ ਸਭਾ ਮੈ ਕਹੀਅਹਿ। ੧੨੬੦।

ਅਤਿਲ

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਸਾਵਜ ਨ੍ਰਿਪ (ਐਰਾਵਤ) ਨ੍ਰਿਪ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨ੍ਰਿਪਣਨੀ' ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੪੯।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਤੰਗ' (ਹਾਥੀ) ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। 'ਅਰਿਣੀ' ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੫੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਯੰਦਨ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਅਰਿਣੀ' ਸਬਦ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੨੫੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਜ' ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ ਭੇਦ ਨ ਸਮਝੋ। ੧੨੫੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਹ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਚੰਗਾ ਲਗੇ, ਉਥੇ ਬੋਲ ਲਵੋ। ੧੨੫੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤੁਰੰਗ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਉਥੇ ਕਹਿ ਲਵੋ। ੧੨੫੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਹੈ' (ਉੱਚਸ਼੍ਰਵਾ ਘੋੜਾ) ਪਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰੋ। ੧੨੫੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਥਰੀ' (ਧਰਤੀ) ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੫੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੇਵ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਉਸ ਵਿਚ) ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। ੧੨੫੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਮਰ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਬਿਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਕਰੋ। ੧੨੫੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨ੍ਰਿਜਰ' (ਦੇਵਤਾ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੰਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਰਸੰਕ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੫੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਬੁਧ' (ਦੇਵਤਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਮਗਰੋਂ) 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ਸੰਕਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਰੋ। ੧੨੬੦।

ਸੁਰ ਪਦ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੇ ਧਾਰੀਐ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਕਹੁ ਡਾਰੀਐ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੋ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੋ। ੧੨੬੧।

ਸੁਮਨ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਲਹਿਜੈ। ੧੨੬੨।

ਆਦਿ ਸਬਦ ਤ੍ਰਿਦਿਵੇਸ ਬਖਾਨੋ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦਹਿ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਨੀਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੨੬੩।

ਬ੍ਰਿੰਦਾਰਕ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਹੁ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ।
ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੋ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਭ ਲਹਿ ਲੀਜੋ। ੧੨੬੪।

ਗਤਿ ਬਿਵਾਨ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਣਹੁ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਪਦਿਹਿ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ।
ਅਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਕਹੀਐ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ੧੨੬੫।

ਅਤਿਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਸ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਪੁਨਿ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ। ੧੨੬੬।

ਮਧੁ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਨੀਕੇ ਭਾਖੀਐ।
ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਜਹ ਜਹ ਚਹੀਐ ਸਬਦ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੬੭।

ਸੁਧਾ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਾਰ ਤ੍ਰੈ ਦੀਜੀਐ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਫੰਗ ਨਾਮ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਚਉਪਈ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੬੮।

ਸਬਦ ਪਯੂਖ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ।
ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਡਾਰੀਐ।
ਰਿਪੁ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਨਾਮ ਲਹੀਜੀਐ।
ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਦੋਹਰਾ ਮਾਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੬੯।

ਅਸੁਦਾ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ।
ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਿ ਕੈ।
ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ।
ਹੋ ਛੰਦ ਸੋਰਠਾ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰੀਐ। ੧੨੭੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਰ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਰਖੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੬੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਮਨ' (ਦੇਵਤਾ) ਸਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੬੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਦਿਵੇਸ' (ਸਵਰਗ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇੰਦਰ) ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੬੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿੰਦਾਰਕ' (ਦੇਵਤਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੨੬੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਗਤਿ ਬਿਵਾਨ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੬੫।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਸ' (ਦੇਵਤਾ) ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਅੰਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਵਿਦਵਾਨ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੬੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਧੁ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਮਨੇ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੬੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਧਾ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਵਰਤੋ। (ਮਗਰੋਂ) ਰਿਪੁ ਪਦ ਜੋੜ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਸਾਰੇ ਕਵੀਓ! ਚੌਪਈ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੬੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਯੂਖ' ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਜੋੜ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੋ। ਇਸ ਦਾ ਕਵੀਓ! ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਦੋਹਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੬੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਸੁਦਾ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਛੰਦ ਅਤੇ ਸੋਰਠਾ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੭੦।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਾਣਦਾ ਪਦ ਕੇ ਸੁ ਕਬਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿਦੈ ਪਛਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸੁਧਨਿ ਸਵੈਯਾ ਭੀਤਰ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੨੧।

ਜੀਵਦਤ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦਹਿ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹਿਦੈ ਪਛਾਨ ਲੈ।
ਹੋ ਕਹੀ ਹਮਾਰੀ ਆਜ ਹਿਦੈ ਪਹਿਚਾਨ ਲੈ। ੧੨੨੨।

ਚੌਪਈ

ਬਪੁਦਾ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਹੁ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨਾਇਕ ਪਦ ਡਾਰਹੁ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣਿਜੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਸਭ ਲਹਿ ਲਿਜੈ। ੧੨੨੩।
ਬਹੁਰਿ ਦੇਹਦਾ ਸਬਦ ਬਖਾਨੋ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਨੋ।
ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਲਹੀਐ। ਝੁਲਾ ਛੰਦ ਬੀਚਿ ਹਸਿ ਕਹੀਐ। ੧੨੨੪।
ਪ੍ਰਾਣਦਤ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੈ। ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਧਰੀਜੈ।
ਅਰਿ ਪਦ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨਹੁ। ੧੨੨੫।

ਅੰਤਿਲ

ਜਰਾ ਸਬਦ ਕਹੁ ਮੁਖ ਸੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਬਾਰ ਚਾਰ ਫੁਨ ਠਾਨੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਐ ਜਾਨਿ ਕੈ। ੧੨੨੬।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਬ੍ਰਿਧਤਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
ਬਹੁਰਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਤਿਹ ਉਪਰੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਜਾਨੀਐ। ੧੨੨੭।

ਚੌਪਈ

ਜਰਾ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਰੀਐ। ਹਰਿ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਧਰੀਐ।
ਅਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨੈ। ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹੋਇ ਪ੍ਰਮਾਨੈ। ੧੨੨੮।

ਅੰਤਿਲ

ਆਲਸ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਸੁ ਹਰਿ ਕਹਿ ਠਾਨੀਐ।
ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
ਹੋ ਛੰਦ ਪਾਧੜੀ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੋਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੨੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਾਣਦਾ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਨੂੰ ਕਵੀਓ! ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। (ਫਿਰ) ਸਵੈਯੇ ਵਿਚ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਚੇਤਾ ਰਖੋ। ੧੨੨੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜੀਵਦਤ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਉਸ ਦੇ) ਅੰਤ ਉਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅਰਿ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਲਵੋ। ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਅਜ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੋ। ੧੨੨੨।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਪੁਦਾ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਪਦ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਸਭ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੨੨੩।
ਮਗਰੋਂ 'ਦੇਹਦਾ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਝੁਲਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਵਕ ਕਹੋ। ੧੨੨੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਾਣਦਤ' (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। ੧੨੨੫।

ਅੰਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਰਾ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਦੀ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੨੨੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਧਤਾ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਉਪਰੰਤ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਚਤੁਰ ਜਨ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੋ। ੧੨੨੭।

ਚੌਪਈ

'ਜਰਾ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਹਰਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) ਮੁਖ ਤੋਂ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੨੨੮।

ਅੰਤਿਲ

'ਆਲਸ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜ ਕੇ (ਅੰਤ ਤੇ) 'ਹਰਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ ਵਿਚ ਵਰਤੋ। ੧੨੨੯।

ਤਰੁਨ ਦੰਤ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਬਾਰ ਚਾਰ ਪੁਨਿ ਠਾਨੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਖਾਨੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਰੁਆਲਾ ਬਿਖੈ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਠਾਨੀਅਹਿ। ੧੨੮੦।

ਜੋਬਨਾਂਤ ਅੰਤਕ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਪਰ ਡਾਰੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਚਉਪਈ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੮੧।

ਤਰੁਨ ਦੰਤ ਅਰਿ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀਐ।
 ਚਤੁਰ ਬਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੁਧਨਿ ਦੇਹਰਾ ਮਾਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੮੨।

ਜੋਬਨਾਰਿ ਅਰਿ ਪਦ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਭਾਖੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਿਤਿ ਰਾਖੀਐ। ੧੨੮੩।

ਚਤੁਰਥ ਅਵਸਤਾ ਅਰਿ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਚਤੁਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁ ਬਹੁਰਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਐ ਜਾਨਿ ਕੈ। ੧੨੮੪।

ਜਮਪਾਸੀ ਕੇ ਨਾਮਨ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹਰਿ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਬਾਰ ਚਾਰ ਫੁਨਿ ਡਾਰੀਐ।
 ਸੁ ਕਬਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਭਾਖ ਅਰਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੁਧਨਿ ਸਵੈਯਾ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੮੫।

ਅਰਬਲਾਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਜੀਅ ਲੀਜੀਅਹਿ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਕੁੰਡਰੀਆ ਮਾਹਿ ਸੰਕ ਤਜਿ ਦੀਜੀਅਹਿ। ੧੨੮੬।

ਆਰਜਾਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਕੇ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਝੁਲਨਾ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੮੭।

ਦੇਹਬਾਸੀ ਅਰਿ ਹਰਿ ਪਦ ਆਦਿ ਭਨੀਜੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਸੁ ਬਹੁਰਿ ਕਹੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਬਿਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਅੜਿਲ ਕੇ ਮਾਹਿ ਨਿਡਰ ਕਹਿ ਡਾਰੀਐ। ੧੨੮੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਰੁਨ ਦੰਤ' (ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਦੰਦਣ ਵਾਲਾ ਬੁਢਾਪਾ) ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਹੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਰੁਆਲਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ। ੧੨੮੦।

'ਜੋਬਨਾਂਤ ਅੰਤਕ' ਪਦ ਪਹਿਲਾਂ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਚੌਪਈ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੮੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤਰੁਨ ਦੰਤ ਅਰਿ' ਸਬਦ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਕਹੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਡਰ ਹੋ ਕੇ ਦੇਹਰੇ ਵਿਚ ਵਰਤਣਾ ਚੇਤੇ ਰਖੋ। ੧੨੮੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜੋਬਨਾਰਿ ਅਰਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੋ। ੧੨੮੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਚਤੁਰਥ ਅਵਸਥਾ' (ਬੁਢਾਪਾ) ਨਾਲ 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਹੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣ ਲਵੋ। ੧੨੮੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਮਪਾਸੀ' ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਹਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਅੰਤ ਉਤੇ) ਕਵੀਓ! 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਲਗਾ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਰ ਲਵੋ। (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਸਵੈਯੇ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਚੇਤਾ ਰਖੋ। ੧੨੮੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਰਬਲਾਰਿ' (ਉਮਰ-ਵੈਰੀ, ਮਿਤ੍ਰ) ਅਰਿ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਪਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕੁੰਡਲੀਆ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੮੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਆਰਜਾਰਿ' (ਮੌਤ) ਅਰਿ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। ਫਿਰ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਪਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਆਣੇ ਲੋਗ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣਨ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਝੁਲਨਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰਨ। ੧੨੮੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੇਹਬਾਸੀ' (ਜੀਵਨ) ਅਰਿ ਹਰਿ' ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ। (ਇਸ ਦਾ) ਅੜਿਲ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਝਕ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ। ੧੨੮੮।

ਬਪੁਬਾਸੀ ਅਰਿ ਅਰਿ ਸਬਦਾਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਚੰਚਰੀਆ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੨੮੯।

ਤਨਬਾਸੀ ਅਰ ਹਰਿ ਕੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਿ ਨੈ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨ ਤਹਾ ਜਹਾ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ। ੧੨੯੦।

ਅਸੁਰ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਪਿਤ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਨਿਡਰ ਬਖਾਨੇ ਤਹਾ ਜਹਾ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ। ੧੨੯੧।

ਰਾਛਸਾਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਅਹੁ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨੀਅਹੁ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਜਾਨ ਲੈ।
 ਹੋ ਜੋ ਪੂਛੈ ਤੁਹਿ ਆਇ ਨਿਸੰਕ ਬਤਾਇ ਹੈ। ੧੨੯੨।

ਦਾਨਵਾਰਿ ਪਦ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਘਰਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਅੰਤਿ ਧਰੁ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨ ਲੈ।
 ਹੋ ਸੁ ਕਬਿ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਰਾਖ ਹੈ। ੧੨੯੩।

ਅਮਰਾਰਦਨ ਅਰਿ ਆਦਿ ਸੁ ਕਬਿ ਉਚਾਰਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਡਾਰਿ ਕੈ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ ਲੈ।
 ਹੋ ਪੜ੍ਹਯੋ ਚਹਤ ਤਿਹ ਨਰ ਕੇ ਤੁਰਤ ਸਿਖਾਇ ਲੈ। ੧੨੯੪।

ਸਕ੍ਰ ਸਬਦ ਕਹੁ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਪਤਿ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਦ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹੁ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ। ੧੨੯੫।

ਸਤ ਕ੍ਰਿਤ ਅਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕੇ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨਿ ਕੈ। ੧੨੯੬।

ਸਚੀ ਪਤਿਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਭਾਖੀਐ।
 ਚਾਰ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਚਤੁਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਭੂਲਨਾ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੯੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਪੁਬਾਸੀ' (ਜੀਵਨ) ਅਰਿ ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਚੰਚਰੀਆ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੮੯।

ਪਹਿਲਾ 'ਤਨਬਾਸੀ (ਜੀਵਨ) ਅਰਿ ਹਰਿ' ਸਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਮਗਰੋਂ) 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨੋ ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਉਥੇ (ਇਸ ਦਾ) ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੨੯੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਸੁਰ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਪਿਤ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਇਸ ਨਾਲ) 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸੂਝਵਾਨ ਪਛਾਣ ਕਰਨ। ਜਿਥੇ ਜੀ ਕਰੇ, ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਕਥਨ ਕਰਨ। ੧੨੯੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਛਸਾਰਿ' ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਵੋ। ਜੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਛੇ, ਤਾਂ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਦਸ ਦਿਓ। ੧੨੯੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਾਨਵਾਰਿ' (ਦਾਨਵ ਦਾ ਵੈਰੀ) ਪਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੯੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਮਰਾਰਦਨ (ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸਬਦ ਕਵੀਓ! ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੇ, ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਿਖਾ ਦਿਓ। ੧੨੯੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਕ੍ਰ' (ਇੰਦਰ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ' 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਵਿਚਾਰਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣੋ। ੧੨੯੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਤ ਕ੍ਰਿਤ (ਇੰਦਰ) ਅਰਿ ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੨੯੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਚੀ ਪਤਿਰਿ (ਇੰਦਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਚਤਰੋ! ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਭੂਲਨਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੯੭।

ਸਕ੍ਰਦਨ ਅਰਿ ਰਿਪੁ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪੁ ਪਦ ਕਹੁ ਬਹੁਰਿ ਪ੍ਰਮਾਨਿ ਕੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਬੁਲਾ ਛੰਦਨ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੨੯੮।

ਆਦਿ ਸਬਦ ਪੁਰਹੂਤਰਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਪਿਤਣੀਸ ਅਰਿ ਪਦ ਬਹੁਰਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੁਘਰ ਸੋਰਠਾ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੨੯੯।

ਬਾਸਵਾਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ ਅੰਤਿ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਜੀਅ ਜਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਦੋਹਰਾ ਮਾਹਿ ਨਿਸੰਕ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੩੦੦।

ਆਦਿ ਬ੍ਰਿਤਹਾ ਅਰਿ ਅਰਿ ਪਦਹਿ ਪ੍ਰਮਾਨਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਇਸ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
 ਰਿਪੁ ਪੁਨਿ ਠਾਨ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨ ਲੈ।
 ਹੋ ਪਤਿਯੋ ਚਾਹਤ ਜੋ ਨਰ ਤਿਹ ਭੇਦ ਬਤਾਇ ਦੈ। ੧੩੦੧।

ਮਘਵਾਂਤਕ ਅਰਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੋ ਭਾਖੀਐ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪੁ ਪਦਹਿ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਲਹੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਭਣੀਜੀਐ। ੧੩੦੨।

ਮਾਤਲੇਸੁ ਅਰਿ ਸਬਦਹਿ ਆਦਿ ਬਖਾਨਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪੁ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਫੁਨਿ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮਤ ਸੰਭਾਰੀਐ। ੧੩੦੩।

ਜਿਸਨਾਂਤਕ ਅੰਤਕ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਦ ਰਾਜ ਤਵਨ ਕੇ ਭਾਰੀਐ।
 ਅਰਿ ਪੁਨਿ ਤਵਨੈ ਅੰਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਘਰ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੩੦੪।

ਪੁਰੰਦ੍ਰਾਰਿ ਅਰਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕਹੁ ਭਾਖਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪੁ ਪਦਹਿ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਰਾਖਿ ਕੈ।
 ਬਹੁਰਿ ਸਤ੍ਰੁ ਪਦ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸੁਘਰ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸਦਾ ਲਿਖਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੩੦੫।

ਚੌਪਈ

ਬਜ੍ਯਰਰਿ ਅਰਿ ਪਦ ਆਦਿ ਬਖਾਨਹੁ। ਤੀਨ ਬਾਰ ਈਸਰ ਪਦ ਠਾਨਹੁ।
 ਅਰਿ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਬਹੁਰਿ ਤਿਹ ਦੀਜੈ। ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਲਹਿ ਲੀਜੈ। ੧੩੦੬।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਕ੍ਰਦਨ ਅਰਿ ਰਿਪੁ' ਪਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਬੁਲਾ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੨੯੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੁਰਹੂਤਰਿ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ 'ਪਿਤਣੀਸ ਅਰਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਬੋਲੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਸੋਰਠਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਸੁਘੜਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੨੯੯।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਸਵਾਰਿ' (ਇੰਦਰ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਪਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਪਿਤਣੀ ਇਸਣੀ ਅਰਿਣੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਚਤੁਰ ਪੁਰਸ਼ੋ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਦੋਹਰਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਝਕ ਹੋ ਕੇ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। ੧੩੦੦।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿਤਹਾ' (ਇੰਦਰ) ਅਰਿ ਅਰਿ' ਪਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਇਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਜੋੜ ਕੇ (ਇਸ ਨੂੰ) ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ਜੇ ਪੁਰਸ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਦ ਦਸ ਦਿਓ। ੧੩੦੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਘਵਾਂਤਕ' (ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਦਵਾਨੋ! ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਖੁਲ ਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ੧੩੦੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਾਤਲੇਸੁ' (ਇੰਦਰ) ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸੂਝਵਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੩੦੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਿਸਨਾਂਤਕ' (ਦੈਂਤ) ਅੰਤਕ' ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਰਾਜ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਚ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ 'ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੦੪।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੁਰੰਦ੍ਰਾਰਿ' (ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪੁ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸ਼ਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੦੫।

ਚੌਪਈ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਜ੍ਯਰਰਿ' (ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਖਾਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਈਸ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਅਰਿ' ਪਦ ਅੰਤ ਉਤੇ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੩੦੬।

ਅਤਿਲ

ਤੁਰਾਖਾੜ ਅਰਿ ਅਰਿ ਪਦ ਆਦਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦਹਿ ਅੰਤਿ ਤਹਿ ਧਾਰੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਬਹੁਰਿ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਠਾਨਿ ਕੈ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜੀਅਹੁ ਜਾਨਿ ਕੈ। ੧੩੦੭।

ਰਿਪੁ ਪਾਕਰਿ ਰਿਪੁ ਸਬਦ ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਭਾਖੀਐ।
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਰਿਪੁ ਪੁਨਿ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਸੁਘਰ ਕਹਿ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਬਹੁ ਚੀਨ ਉਚਾਰਿਯੋ ਕੀਜੀਐ। ੧੩੦੮।

ਇੰਦ੍ਰਾਂਤਕ ਅਰਿ ਆਦਿ ਸਬਦ ਕੋ ਭਾਖੀਐ।
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਬਹੁਰਿ ਪੁਨਿ ਤਾ ਕੇ ਅੰਤਿ ਧਰੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨ ਮਨ ਲੀਜੀਐ। ੧੩੦੯।

ਦੇਵ ਸਬਦ ਕੋ ਮੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਦਨ ਕਹਿ ਅਰਦਨ ਪਦ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਭਾਖੀਐ।
 ਹੋ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਮਨ ਲਹਿ ਰਾਖੀਐ। ੧੩੧੦।

ਅਮਰਾ ਅਰਦਨ ਸਬਦ ਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੀਐ।
 ਨਾਇਕ ਪਦ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰ ਤਵਨ ਕੇ ਰਾਖੀਐ।
 ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਭੇਦਾਭੇਦ ਕਬਿਤ ਕੇ ਮਾਹਿ ਬਖਾਨੀਐ। ੧੩੧੧।

ਨਿਰਜਰਾਰਿ ਅਰਦਨ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਚਾਰਿ ਕੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਿ ਕੈ।
 ਅਰਿ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਲਹੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਅਤਿਲ ਛੰਦ ਕੇ ਮਾਹਿ ਨਿਡਰ ਹੁਇ ਦੀਜੀਐ। ੧੩੧੨।

ਬਿਬੁਧਾਂਤਕ ਅੰਤਕ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰ ਕਰ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰ ਕਰ।
 ਰਿਪੁ ਕਹਿ ਨਾਮ ਤੁਪਕ ਕੇ ਸੁਘਰ ਬਿਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਰੁਆਲਾ ਮਾਝ ਨਿਸੰਕ ਉਚਾਰੀਐ। ੧੩੧੩।

ਸੁਪਰਬਾਣ ਪਰ ਅਰਿ ਪਦ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਪਰ ਦੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਪਦ ਭਾਖ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਅਹੁ।
 ਹੋ ਛੰਦ ਚੰਚਰੀਆ ਮਾਝ ਨਿਡਰ ਹੁਐ ਠਾਨੀਅਹੁ। ੧੩੧੪।

ਅਤਿਲ

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤੁਰਾਖਾੜ (ਇੰਦਰ) ਅਰਿ ਅਰਿ' ਪਦ ਉਚਾਰੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੦੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਿਪੁ ਪਾਕਰਿ' ਸਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਸੁਘਰੋ ! 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਉਚਾਰੋ। ੧੩੦੮।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਇੰਦ੍ਰਾਂਤਕ (ਦੈਂਤ) ਅਰਿ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਨੂੰ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੦੯।

'ਦੇਵ' ਸਬਦ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਅਰਦਨ' ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਅਰਦਨ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਰਖੋ। (ਇਸ ਨਾਲ) 'ਅਰਿ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੧੦।

(ਪਹਿਲਾਂ) 'ਅਮਰਾ ਅਰਦਨ' ਸਬਦ ਮੁਖ ਤੋਂ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨਾਇਕ' ਪਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਝਵਾਨ ਪਛਾਣ ਲੈਣ। (ਇਸ ਦਾ) ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਕਬਿਤਾਂ ਵਿਚ ਕਥਨ ਕਰਨ। ੧੩੧੧।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਿਰਜਰਾਰਿ (ਬੁਢੇਪੇ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵੈਰੀ ਦੈਂਤ) ਅਰਦਨ' ਪਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) ਅਰਿ ਪਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਸੁਘਰੋ ! ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) 'ਅਤਿਲ' ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਝਕ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋ। ੧੩੧੨।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਿਬੁਧਾਂਤਕ (ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੈਂਤ) ਅੰਤਕ' ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਰਿਪੁ' ਸਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਸੁਝਵਾਨੋ ! ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਰੁਆਲਾ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। ੧੩੧੩।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਸੁਪਰਬਾਣ (ਦੇਵਤਾ) ਪਰ ਅਰਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। 'ਅਰਿ' ਪਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਚੰਚਰੀਆ ਛੰਦ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੩੧੪।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਬਦ ਤ੍ਰਿਦਵੇਸ ਉਚਾਰਨ ਕੀਜੀਐ।
 ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਪਦ ਤ੍ਰੈ ਵਾਰ ਭਣੀਜੀਐ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਉਚਾਰੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਬੁਧਿ ਬਿਚਾਰੀਐ। ੧੩੧੫।

ਬ੍ਰਿੰਦਾਰਕ ਅਰਿ ਅਰਿ ਸਬਦਾਦਿ ਉਚਾਰਜੈ।
 ਤੀਨ ਬਾਰ ਪਤਿ ਸਬਦ ਤਵਨ ਕੇ ਡਾਰਜੈ।
 ਸਤ੍ਰੁ ਸਬਦ ਤਾ ਕੇ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਭਨੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮਤਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੩੧੬।

ਸਭ ਬਿਵਾਨ ਕੇ ਨਾਮ ਭਾਖਿ ਗਤਿ ਭਾਖੀਐ।
 ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪਦ ਰਾਖੀਐ।
 ਬਹੁਰ ਸਤ੍ਰੁ ਪੁਨਿ ਅੰਤਿ ਤਵਨ ਕੇ ਦੀਜੀਐ।
 ਹੋ ਸਕਲ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਮਤਿ ਲਹਿ ਲੀਜੀਐ। ੧੩੧੭।

ਆਦਿ ਅਗਨਿ ਜਿਵ ਪਦ ਕੇ ਸੁ ਪੁਨਿ ਬਖਾਨੀਐ।
 ਅਰਿ ਅਰਿ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਚਾਰ ਬਾਰ ਪੁਨਿ ਠਾਨੀਐ।
 ਰਿਪੁ ਪਦ ਭਾਖਿ ਤੁਪਕ ਕੇ ਨਾਮ ਪਛਾਨੀਐ।
 ਹੋ ਕਬਿਤ ਕਾਬਿ ਕੇ ਮਾਝਿ ਨਿਸੰਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀਐ। ੧੩੧੮।^੧

ਪਹਿਲਾਂ 'ਤ੍ਰਿਦਵੇਸ' (ਇੰਦਰ) ਸਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਪਦ ਬੋਲੋ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ੧੩੧੫।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਬ੍ਰਿੰਦਾਰਕ (ਦੇਵਤੇ) ਅਰਿ ਅਰਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਪਤਿ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। ਫਿਰ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਸਬਦ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਉਚਾਰੋ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੁਪਕ ਦਾ ਨਾਮ ਸਮਝੋ। ੧੩੧੬।

'ਬਿਵਾਨ' ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 'ਗਤਿ' ਪਦ ਕਥਨ ਕਰੋ। (ਫਿਰ) 'ਅਰਿ ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਪਦ ਰਖੋ। ਮਗਰੋਂ 'ਸਤ੍ਰੁ' ਪਦ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿਓ। (ਇਸ ਨੂੰ) ਸਭ ਸੂਝਵਾਨੋ! ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਸਮਝ ਲਵੋ। ੧੩੧੭।

ਪਹਿਲਾਂ 'ਅਗਨਿ' ਪਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਜਿਵ' ਪਦ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰੋ। ਫਿਰ 'ਅਰਿ ਅਰਿ' ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਰ 'ਨ੍ਰਿਪ' ਸਬਦ ਜੋੜੋ। (ਫਿਰ) 'ਰਿਪੁ' ਪਦ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਪਕ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੋ। (ਇਸ ਦਾ) ਕਬਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਿਸੰਗ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ। ੧੩੧੮।

੧. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਛਪੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਪਿਕਾ ਛਪੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ--'ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣ ਤੁਪਕ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤਮ ਸਤੁ ਸੁਭਮ ਸਤੁ।' ਪਰ ਆਮ ਪੁਰਾਤਨ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।